

שעה טובה

ה שבועון לבית היהודי

מיוחד

בצרה ובשביה

רק כעת, לאחר שהגיעה לחוף מבטחים, ניתן לחשוף את פרטי מבצע חילוצה של אישה מבית חרדי שנשבתה בידי כת אפריקנית מסוכנת | בתום מסע בלשי חובק-עולם, אותו ניהל החוקר הפרטי הדתי משה מורנו, הוא מגלה כי היא שבויה בחנות במרכז ז'נבה, עם השגחה צמודה ובלי יכולת לצאת | לאחר שהוא מקבל את ברכת והדרכת מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הוא יוצא נגד כל הסיכויים כדי לחלצה | השבוע, הוא מגולל בפני 'שעה טובה' את מסכת ההצלה רצופת הניסים, אותה תיעד במצלמת-וידאו נסתרת, שלב אחרי שלב עד לסופה המרטיט

ראש בראש

'שעה טובה' הציב לעימות סוער את הרב נחום אייזנשטיין, יו"ר הוועד העולמי לענייני גיור, מול ח"כ הרב חיים אמסלם, בנוגע לפולמוס הגיור (בחדשות)

הקפאה ארוכת-טווח

בני ונכדי מייסדיה החרדים של אגודת 'רמתיים' צופים 'נאבקים' כבר עשרות שנים כדי לקבל את הקרקעות שגזלה מהם מדינת ישראל

מכונית מחשמלת

נסיעת המבחן ב'מכונית החשמלית' החדשה של שי אגסי הותירה את שלום פרוינד עם השאלה: עם כזו דממה, איפה מתחבא המנוע?

ניחוח מחשמל...

מימד

סנו אלקטרו פרש

מבשם חשמלי לטיהור האוויר ולבישום
הבית עם כפתור לויסות עוצמת הבישום,
מרענן את האוויר ואת האווירה.

ניתן להשיג בבקבוק מילוי בניחוחות:
לבנדר, ספא, שושן צחור, מאסק, וניל

מה הבעיה קחו

"פיוץ ראש חודש. אני יודע את צב אפילו לא בדקתי באוזן. אסביר לכם בדיוק איך
אני יודע. יש הרבה דברים מיוחדים בראש חודש. קודם כל, אבא יוצא מרבות רגע לפני
אפיון, כי התפילה מתחילה מוקדם יותר. אי מחכה על הכוונת חולצה לבנה, כי אמא
מאוד אוהבת לניראה חגיגיים. בארוחת פירוק, אני כבר מחכה - אמא תבין
את פלטידת הפגיונות המיוחדת ואם תחלק לנו מידני מנובה לקינוח.
אצונן בבית מרגילים את ראש חודש כמו לא מרגילים באף מקום..."

בית צב לא רק קירות ואף.
בית אלה פכרונות אלנו,
בחויות אלנו, הטעמים אלנו.
בבית אמפדרין הטעם הוא תמיד
טעם של מנובה.
מנובה. אמדול בבית אמפדרין.

תאריך: 88

למהדרין יש תנובה

התוכן

יו"ר ההנהלה: יואל ערבליך

יועץ תוכן: אהרן קליגר

עורכת 'שעה טובה בבית': שרה שוורצמן

עורכת 'ילדים': אסתר רוזנר

מזכירת מערכת: שבי הרטמן

עורך גרפי: רמי שרעבי

גרפיקה: שלום פרוינד, טובי לוינשטיין, ליאורה בן משי

צלמי מערכת:

אליהו קובין, שמואל משי, יהודה פרקוביץ, ב. בר זאב, הרשל רובנשטיין, 'פוטר רב פעל', מ. שטיין, מאיר הלטובסקי, נחמן וויס

לוחות והדפסה:

הדפוס החדש

הפצה לחנויות:

בנצי לרר 052-5633380

הפצה בחו"ל:

בנימין זילברשטרומ 050-5344321

טלפון: 077-5020995 (רב קווי)

פקס: 077-5020996

דואר אלקטרוני: shatova@bezeqint.net

© כל הזכויות שמורות

לטללים תשס"ח תקשורת בע"מ

אין להעתיק, לשכפל, לעצם, לתרגם, לאחסן במאגרי מידע, לשדר בדרך כלשהיא (בכתב, בדפוס או במדיה אחרת) ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר-חלק כלשהוא של העיתון (לרבות טקסט, איורים, תמונות, מפות, גרפיקה) הן בגרסה טקסטואלית והן בדפים מעוצבים, לרבות באמצעות הקלטה והקלדה, ללא אישור מפורש בכתב ממוציאה לאור.

יש לכם משהו לומר לנו? סיפור טוב? צילום מיוחד? רעיון טוב? תלונה מקוממת? שתפו אותנו.
פקס: 077-5020996
shatova@bezeqint.net

חדש!

בדין
extra

כל פרחי האביב בפקק אחד קטן...

להרגיש את הרעננות לאורך זמן
בדין אקסטרה החדש בניחוח פרחי אביב

אין כמו הניחוח והרעננות של בגדים שרק כובסו. בדין אקסטרה מעניק אקסטרה ריח לאקסטרה זמן והכל בפקק אחד קטן.

• יותר ניחוח לאורך זמן • ריכוז בושם גבוה פי-3 ממרכז בדין רגיל • אריזה קטנה ונוחה לשימוש (960 מ"ל) • פקק אחד קטן (40 מ"ל) מספיק ל-4 ק"ג כביסה

12 • מבצע ז'נבה
רק כעת, לאחר שהגיעה לחוף מבטחים, ניתן לחשוף את פרטי מבצע חילוצה של אישה מבית חרדי שנשבתה בידי כת אפריקנית מסוכנת | כאשר כל מאמציהם של בני-משפחתה לאתר אותה עלו בתוהו, החוקר הפרטי הדתי משה מורנו, יוצא נגד כל הסיכויים • חנני בליך

20 • הקפאה ארוכת-טווח
יוזמת בנייה אחת שהחלה לפני קום המדינה, בה השקיעו את מיטב כספם חשובי אנשי 'היישוב הישן', ביניהם רבי דוד בהר"ן ורבי עמרם בלוי זצ"ל, לא יצאה מעולם אל הפועל. עד היום נאבקים בניהם ונכדיהם של מייסדי 'רמתים צופים' כדי לקבל את מה שמגיע להם • חנני בליך

26 • לאן נעלם המנוע
שי אגסי, היזם הישראלי של 'המכונית החשמלית', סימן השבוע עוד וי גדול, עם פתיחתו של מרכז המבקרים הראשון בפי גלילות שמצפון לתל אביב, בו כל אחד מכם יכול לגעת ולהרגיש, להיכנס למכונית החשמלית ולנהוג בה • שלום פרוינד

32 • אנשי ירושלים
במשך שלושים שנה עבד הרב יוסף משה יאקאב למפות את יקיריה של שכונת מאה-שערים שמרביתם כבר אינם בין החיים. חלקם היו ערירים וגלמודים, חלקם רווקים מזדקנים, וכולם מרגליות זוהרות שהסתובבו בסמטאות מאה-שערים • יעקב זינגר

מדורים

4 • רביבים

6 • קו ישר

36 • סיפור לשבת

38 • בחצרות קודשינו

קוקה קולה

סימן רשום

בשבת, תענוג.

להתענג על המנוחה...

קוקה קולה

לא דומה, לא כמעט

מרכבת המשנה
על היד החזקה להרמב"ם

מתנת חיים
קנינים א' ב'

מאור ההלכה
על הלכות שבת

חמישה חומשי תורה
עם פירוש האור החיים

שני לוחות הברית השלם
חדש, מנוקד ז"כ

חידושי רבי יעקב משה קולפסקי
על מסכת קידושין

החדשים!

הוצאת פלדהיים ספרים

ברכת מרדכי
כתובות

ליקוטי סגולות ישראל
ישראל לסגולתו

שוב
בחנויות!

כחודו של מחט
מדריך לקירוב רחוקים

מדה כנגד מדה
הרב אהרן פסין

מחשבה למעשה
מועדים ומצוות בתורת המחשבה

משנת משה
בעניני גרות ומזוזה

עיונים ברשי
הרב שמואל יהושע גולד

דרכים של אש
קהלת

דרכים של אש
איוב

מנחת יוסף
על סדר תפילה וברכות

יש סדר לתפילה
ביאור סדר התפילה

חומש באר יעקב
שמות

לב טהור
בראשית, שמות

חקרי לב
שמות

הגיוני הפרשה
שמות

חדש

רש"י כפשוטו
שמות

בכל חנויות הספרים וברשת חנויות פלדהיים

נחל זוהר 4 מרכז מסחרי רמת בית שמש 02-9991693	רבי עקיבא 113 (בחצר) בני-ברק 03-5705105	השומר 18 פינת השלשה בני-ברק 03-5706677	צפניה 1 פינת יחזקאל יחשלים חנות חדשה!	מאה שערים 2 ככר השבת יחשלים חנות חדשה!	מלכי ישראל 31 גאולה יחשלים 02-5023505	שמגר 16 קניון רב שפע יחשלים 02-6500138	בית הדפוס 32 גבעת שאול יחשלים 02-6513947
--	---	--	---	--	---	--	--

הוצאת ספרים פלדהיים על ספרים וסופרים

חדש

תורה נביאים כתובים

דעת סופרים

* יהושע שופטים * שמואל א'
הוצאה חדשה ומפוארת

כרכים ראשונים
מסדרת דעת סופרים

מהגאון ר' חיים דב רבינוביץ זצ"ל

דעת סופרים הינו ביאור יסודי ללומדים ולמחנכים להבנת דברי הנביאים, כתוב בבהירות רבה בנוי ומיוסד על פי פירושים של רבותינו הראשונים והאחרונים.

בשולי הפרוש הרחבות לדברים הנכתבים והפניות לכל ספרי חז"ל, והערות מרבי אביגדר נבנצל שליט"א.

בסופו "שיעורי דעת" ללימוד והוראת הספר לתלמידים בצירוף מפות מרהיבות עין.

"דעת סופרים" זכה להסכמתם של גדולי הדור ובראשם מרן החזו"א ויבלחט"א מרנן ורבנן שליט"א.

צויה בל

דעת סופרים – להבין ולהשכיל, ללמוד וללמד.

הביבים

הרב שמחה כהן

בין אדם לחברו – אלה המשפטים

בשבע שבועות שבער כולנו עמדנו על רגלנו כאשר 'הבעל קורא' הגיע בקריאתו לעשרת הדברות. נהגנו כפי שלימדנו רבותינו וניסינו לחוש את גודל המעמד ולדמיין כי אנו עצמנו עומדים למרגלות הר סיני ומקבלים את התורה. חרדת קודש זו לא נמוגה גם כשהסתיימה שמיעתם של הדברות הראשונות העוסקות במצוות שבין אדם למקום. חשנו את תחושת המעמד גם כאשר נשמעו מפי הבעל קורא המצוות האחרונות העוסקות במצוות שבין אדם לחברו, גם אז עדיין חשנו עצמנו ניצבים ומקבלים את התורה הקדושה.

לאחר פרשת יתרו וקבלת התורה, מגיעה פרשת משפטים, שבה התורה מלמדת אותנו לנהוג עם אישיותו של הזולת בכבוד ולהתייחס כראוי בממונו. בפרשה זו יש הנחיות רבות ומוזכרים בה איסורים רבים. האם יש הבדל כלשהו בין מצוות שבין אדם למקום, למשל סוכה ולולב, לבין מצוות שבין אדם לחברו, למשל גזל או חסד? המהר"ל מסביר כי כאשר אדם מניח תפילין הוא עובד את הקדוש ברוך הוא באמצעות התפילין, כאשר אדם מסייע לזולת, הוא עובד את הקדוש ברוך הוא באמצעות הזולת. דהיינו כשם שהתפילין הם כלי כדי לעבוד את ה', כך גם היהודי האחר הוא אמצעי לעבוד את ה'. כי זה הקדוש ברוך הוא רוצה שנעשה.

המדרש (רבה, איכה פתיחתא) אומר כי כאשר במהלך חורבן הבית פנו האבות הקדושים אל בורא עולם וביקשו שימחל ויסלח לעם ישראל, אברהם אבינו ויצחק אבינו הזכירו את מסירות הנפש שנעשתה בעקידה. יעקב אבינו הזכיר את 'צער גידול הבנים'. בקשותיהם של האבות נאמרו לבורא עולם כדי שירחם על עם ישראל כדי שיפסיק את גלותם ויחזירם לארץ ישראל אך לא היה בכך די כדי לגאול את עם ישראל. ואז עמדה רחל אימנו לפני הבורא יתברך והזכירה את רחמיה על לאה ועל ויתורה לאחותה. על כך אמר הקב"ה "בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן" ללמדך עד היכן מגיעה כוחה של התנהגות נאצלת בין אדם לחברו.

למרבה הצער אנחנו פוגשים שוב ושוב, יהודים שהם ביסודם יראי שמים, מדקדקים בקלה כבחמורה, עובדים את ה', מתפללים בכונה רבה, מהדרים במצוות וכמובן עוסקים בתורה. אבל כאשר הדברים מגיעים למבחן שבין אדם לחברו, הם לא אחת הם נכשלים, וקיימת אף סכנה שייכשלו בדברים חמורים כמו חששות גזל וכדומה. במשאל ומתנם עם הבריות הם לא אחת מגיעים לוויכוחים נוקבים, לא מהדרים בכבודו של יהודי אחר, ולא תמיד המשא ומתן הוא באמונה. אחת הסיבות שגורמות ליהודים שמגיעים לעיתים לדרגות נעלות ב'בין אדם למקום' אבל נכשלים ב'בין אדם לחברו', היא ה'נגיעה' שהיא העיוות המחשבתית ש'ישוב' על נקודת התחרות שבין בני האדם. בעוד שאין האדם רואה את עצמו בר'תחרות לבורא עולם הוא כן רואה את עצמו בר'תחרות לבשר ודם. זאת משום שהאדם נברא בדמותו ובצלמו של בורא עולם, על כן האדם בפנימיותו רואה את עצמו כיחיד ומיוחד, ואילו כל השאר לא נבראו אלא לשמש אותו, והוא נוקט פעולות בהתאם, גם אם אינו מצהיר על כך בשיחתו עם הבריות.

אפשר לקחת דוגמה כדי להבין עד היכן זה מגיע: התופעות המדהימות הקיימות בחברה החרדית. למשל כאשר אחד השכנים מבקש לעומת זאת אם נתמקד בחינוך למצוות שבין אדם לחברו נגרום קורת רוח בשמים, השלום שישורר בחברה הדתית ינעים את ישיבתנו ההדדית, בניס יכבדו את הוריהם ונערים יהדרו בכבוד זקניהם.

שינה בשבת תענוג...

מנורת שבת המקורית - "שאבעס לאמפ"

מנורה איכותית ומעוצבת המותרת לשימוש בשבת וחג ע"י כל גדולי הפוסקים.

היזהרו
המקורי
מחיקויים!

אידיאלי
לחדרי שינה,
טיפול בתינוקות
בשבת ועוד

אפשרות
להחשכה
מוחלטת

פתרון מצויין למי שמתקשה להרדם באור. שליטה מלאה על עוצמת האור - סיבוב קל של המכסה מאפשר לכוון את עוצמת האור מאור מלא, לחושך מוחלט. בטוחה לשימוש לחלוטין באישור מכון התקנים האמריקאי האירופי והישראלי. עוצמת אור גבוהה, צריכת חשמל נמוכה. פטנט מיוחד מונע התחממות

שעון מעורר אלבומי לשבת ויום טוב

שעון מעורר איכותי המותר לשימוש ולטלטול בשבת.

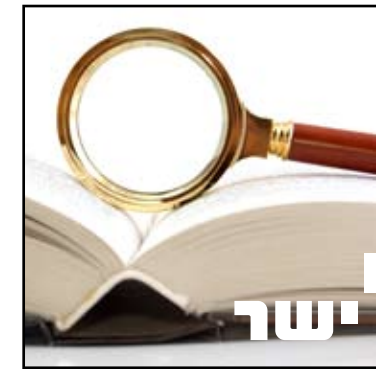
- מנגנון כיבוי עצמי לאחר צלצול באורך דקה
- אפשרות תכנות לעד 5 זמנים שונים במשך השבת
- אפשרות להקלטת צלצול ותזכורות אישיות
- מסגרת לתמונה מתקפלת

מברשת שיניים לשבת

מברשת שיניים איכותית מיוחדת לשימוש בשבת העשויה סיבי סיליקון רכים מעוגלים וגמישים ומותרת לשימוש בשבת באמצעות משחת שיניים נוזלית. ללא חשש סחיטה, הוצאת דם, ממרח, ועובדין דחול

פלדהיים
הוצאת ספרים

א. ארצי

במשוך היובל המה יעלו

מנפחים ב"משאבת אופניים" את חשבון הבנק שלהם. אל דאגה, איש ממומלצי ש"ס, לא יהפוך ל'ציוני', כי כאמור מדובר בזן נכחד, וגם החברים החיוניים ב'הסתדרות הציונית' כלל אינם טורחים להתעדכן במה מדובר. לא נותר לנו אלא לאחל לעצמנו שמצב החילונית הישראלית ידמה למצבה - הסופני - של 'ההסתדרות הציונית'. יש לנו חדשה: אפילו אם 'אגודת ישראל' בכבודה ובעצמה הייתה מצטרפת ל'הסתדרות הציונית' לא היה נגרם לה נזק כלשהו, גם לא אידיאולוגי. כי שום-כלום אינו יכול להזיק לאיש, וכבר נאמר "במשוך היובל המה יעלו".

יש גורמים שלוקחים ברצינות את הציונות, ומנהלים נגדה מלחמה אידיאולוגית. אבל זה מהלך פאתטי, ובאותה מידה ניתן להתמודד מול נביאי הבעל שמימי אליהו הנביא.

המחשבה שראוי לעשות עניין מפרשת הצטרפות ש"ס להסתדרות הציונית, היא טעות מצערת שעולה לנו ביוקר רב, והיא קשורה לנטייה, האנושית מאד, לנהל את מלחמות האתמול. אבל מה לעשות שהקרב נדד בימינו למקום אחר, ואפשר לומר בביטחון כי הסכנה הפנימית, של מחלוקות וסתם שנאות גדולה עשרת מונים מ"הסכנה הציונית".

מה לעשות, ומאז שיהודים תמימים בנאלוקי ובוילנא תרמו ל'קופסה הכחולה', מבלי להבין כי מדובר באיום חמור על המשך קיומו של עם ישראל, השתנה משהו; הציונות דומה בדיוק לתנועה הקיבוצית שגם היא כבר אורזת, ולא נעים להגיד, דבריו המאיימים של עלי חמינאי, האייתולה הראשי של איראן, ש"הישות הציונית" תיעלם, לא נראים בהכרח משוללי המציאות כפי שהתקשרות בישראל מנסה לגחך אותם.

יתר על כן, הלוואי שהם היו קצת 'ציונים'. מספרים כי האדמו"ר הפני מנחם' מגור, התבטא פעם כי ארץ ישראל נותרה החוט האחרון שמחברת מיליוני חילונים ליהדות, וחילוני שגם הארץ כבר אינה מעניינת אותו אינו "לא ציוני" אלא גם כמעט לא יהודי. העובדה שהציונות כבר אינה מעניינת איש, היא עובדה מצערת, אבל עובדה. מדובר בפיקציה שכבר לא משרדת אותות חיים.

ניסת ש"ס למה שנקרא פעם 'ההסתדרות הציונית' עוררה פולמוס נוקב, שהחזיר את 'תד נאמן' לימיו הטובים, האידיאולוגיים, שהוא כנראה מתגעגע אליהם. יש רק בעיה קטנה בכל זה: מדובר בסך הכל בפוחלץ קפוא וחסר חיים, שמה שנשאר לו הוא רק קצת כסף. מ'ההסתדרות הציונית' לא נשאר דבר מלבד השם. מדובר בעוד גוף עבש וחסר עניין, שמהווה בדרך כלל סידור עבודה נוח לפוליטיקאים חובבי ג'ובים, שלא מצאו את עצמם ממוקמים במשרדי הממשלה, בדירקטוריונים של החברות הגדולות או בעבודת הכנסת, ונאלצו להסתפק בפרס תנחומים, בצורת ג'וב עתיר קלוריות ברחוב קרן היסוד. פעם אמרו כי קיימת משוואה בין בניין ההסתדרות הציונית לבין בית כלא; בשני המוסדות, מכל חלון מציץ גנב...

היום גם הבדיחה המשוננת כבר אינה תקפה. בהסתדרות הציונית כבר לא גונבים, פשוט מחלקים שם את השלל לאור השמש. יושבי תחנת הביניים של הפוליטיקה שעושים אתחנתא במשרדים עתיקי היום, כבר לא מתכוונים לכלום, והדבר האחרון שמעניין אותם הוא ה'ציונות'. כאשר אתה מביט ימין ושמאל אתה מגלה כי האחרונים על המזח ששומעים על הציונות הם החרדים או נכון יותר חלקם, ולהבדיל האיראנים. כל האחרים מבינים כי הציונות נפחה את נשמתה, אם היתה לה כזו, ועתה מדובר בתחנת חלוקה של כסף.

אולי זה לא נעים להתקרב לשם 'ציוני', אבל קשה לראות בציונות מסוג זה סכנה אידיאולוגית. ממש כשם ש'הר הרצל' או בתי קברות "לאומיים" אינם מהווים איום על הדרך החרדית. מדובר בסך הכול בבית נכאות, שאינו מאיים על דבר, מלבד על חשבון הבנק של עצמו ממנו יונקים בששון עובדיו ומוטביו האחרים, שעתה הצטרפה אליהם 'תנועת ש"ס'.

בבטאון 'דגל התורה' לא מרוצים לשמע ההתפתחות ה'דרמאטית', אבל אל דאגה, אין מדובר בסוג של המרת דת ש"סית, או התפתחות יוצאת דופן אחרת, אלא בהצטרפות המפלגה החרדית הספרדית למין "היונקים", ועוד כמה יהודים יוצאי המאגר ייראו בעת הקרובה עטויים בעניבה, כשהם

בצורה ובשניה | "במחשב היו התמונות של הילדים שלה. הראינו לה אותם, כשברקע התנגן השיר 'רחם' המפורסם, ואז, כששמעה את השיר, היא 'התפרקה' והתפרצה בכי..."

חנות 'הגיחון' בה
הייתה רונית ד' שבויה
במשך חמש שנים.
בתמונה הקטנה:
החוקר הפרטי משה
מורנו

במשך חמש שנים רצופות לא ידעו בני משפחתה של רונית ד', משפחה חרדית שמקורה מהודו, מה עלה בגורל בתם שנלכדה בידי כת אפריקנית מסוכנת | כאשר כל מאמציהם לאתר אותה עלו בתוהו הם פנו למשה מורנו, חוקר פרטי דתי שלקח את המשימה כפרויקט אישי | במבצע בלשי חובק עולם, מורכב ומסובך יצא מורנו לנסות ולמצוא קצה של חוט לגבי מקום הימצאה | אחרי מסע ארוך, כאשר גילה שבמשך כל השנים הללו היא כלואה בחנות בלב ציריך, הוא לא היה צריך הרבה כדי לקחת את בני משפחתה, לקבל את ברכת מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, לעלות באותו ערב על מטוס ולהגיע לשווייץ | אלא שכאן רק מתחיל סיפור החילוץ עוצר הנשימה שמתועד רגע אחר רגע במצלמת הוידאו הנסתרת שהחזיק מורנו | בשיחה מיוחדת ל"שעה טובה" הוא חושף את סרטי הוידאו ממבצע החילוץ, את התמונות הרבות שאסף, ונזכר במבצע החילוץ רצוף השגחה ובמסע הבילוש שקדם לו, שלב אחרי שלב עד הסוף המרטיט והבלתי־ייאמן | מיוחד

חמש שנות שבי הסתיימו במבצע חילוץ בלשי

מבצע ז'נבה

מבטיהם של שלושת האחים, שלא ראו זה את זה במשך זמן כה רב, נפגשו לרגע, ומה שיחלו לו כל העת, קרה ברגע אחד. אחותם שהייתה שבויה במשך חמש שנים רצופות בידי של מנהיג כת אכזר, ושנראה היה כי איבדה את רגשותיה ואת הלב הפועם בקרבה, פרצה פתאום בבכי קורע לב, על שנים של כאב וריחוק, על התעללות נפשית ארוכה, ועל סבל של המשפחה שלמה שנמשך למעלה מחמש שנים, וברגע אחד הגיע לקיצו המרגש. סיפור חיים כמו זה של רונית ד', לא שומעים בכל יום. אלו קורות חיים רצופי עליות וירידות, ולמען האמת, בעיקר ירידות, שהובילו את רונית, אישה מבית חרדי של עולים מהודו, לתוך זרועותיה של כת מסוכנת שבראשה עומד אדם מסוכן שלאחר שהבין שרונית כלואה בתוך הדעות והטקסים שהנחיל לה, אף סגר אותה פיזית למשך חמש שנים, בהן כמעט איבדה צלם אנוש.

בכל השנים הללו, בני משפחה עמדו מנגד, כשהם לא יודעים אפילו איפה נמצאת בתם, איך ניתן לדעת מה שלומה, והאם היא ניתקה את הקשר עימם מרצון או בכפייה של מנהיג הכת. אלא שאז מחליטים בני-המשפחה שהם לא יכולים עוד להחריש. הם מגייסים חוקר-פרטי ובמצע-סודי חובק עולם ומורכב, הם מנסים

להגיע אליה, לשחרר אותה משביה ולהחזיר אותה הביתה. השבוע, באמצעות גיבורי הפרשה ובעזרת אותו חוקר-פרטי, יהודי דתי בשם משה מורנו, שלאורך כל מבצע החילוץ תיעד אותו במצלמת וידאו זעירה ומוסתרת, אנו משחזרים את מסע החילוץ המופלא שיצא לדרך בברכתו ובהדרכתו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א.

אך עוד לפני פרשת החילוץ – איך מגיעה אישה מבית חרדי בבני-ברק לזרועותיה של כת אכזרית ומסוכנת?

ובכן, הכול התחיל לפני כשש וחצי שנים. למשרד קטן בלב בני-ברק, משרדה של גברת ציפורה גוטמן – אישה חרדית המסייעת לנשים שנפגעו מכתות שונות בארץ – נכנסים שני גברים חרדים שמציגים את עצמם כגיסיה של אישה בשם רונית. במהלך הפגישה הם מספרים לה שעקבותיה של גיסתם נעלמו לפני מספר שנים באפריקה, זאת לאחר שהצטרפה קודם לכן לכת תימהונית.

הגיסים מגיעים לגברת גוטמן עם מספר כיוונים לגבי מקום הימצאה של רונית, אליהם הגיעו דרך השיחות עם גיסתם עוד בטרם נותק הקשר ביניהם. הם מספרים לה שהיא וילדיה חלו במלריה, כאשר עוד היו איתה בקשר, ושבנה הקטן חנוך, מת ממחלה זו.

בנוסף לכך, הם ידעו לספר כי היא נעלמה ביחד עם ראש הכת שלה, אדם מפוקפק בשם מוסא דגנא, אך דגנא לא ידעו לומר היכן הם יכולים להימצא, ומתי בדיוק נעלמו. זאת משום שגם כשהתקיים עוד איזשהו קשר איתה, הוא היה רופף, ורונית לא נהגה לספר על עצמה יותר מידי. את מעט המידע שידעו על ראש הכת, ליקטו אחרי השיחה האחרונה שלה, כמה שנים לפני כן, במהלכה אמרה להם שאותו מוסא רוצה מהם כסף והרבה. המשפחה, שהיא ממילא דלת אמצעים, השיבה כמובן בשלילה ל"הצעה הנדיבה", ומאז נותק ביניהם הקשר.

גב' גוטמן, שבתחילה לא ידעה כיצד להגיב לסיפור ששמעה הרגע, עירבה בנושא את מיודענו, החוקר הפרטי משה מורנו (כאמור, יהודי דתי ואחיו של עמנואל מורנו ז"ל, שנהרג בפעולה בעל-ב-במהלך מלחמת לבנון השנייה), שלבסוף התגלה כשליח ההשגחה העליונה להציל את רונית. מורנו פרש למשרד החקירות שלו, הסתגר בו קצת-פני כמה ימים וערך בירור מקיף אחרי כל קצה חוט אפשרי שיוביל למוסא דגנא או לאחד מאנשי הכת שלו. לאחר מספר ימים מתקשר מורנו לגב' גוטמן ומספר לה שהבירור המקיף שערך מוכיח כי הסיפור ששמעה מפי שני הגיסים – אמיתי לגמרי.

העקבות מוליכות לשווייץ

השבוע, כשאנו יושבים עמו ומנסים לשחזר את פרטי המבצע עוצר-הנשימה לאיתורה של רונית ולחילוץ ממקום שבייה, החוקר הפרטי משה מורנו לא מאמין בעצמו למשמע ולמראה סיפורו של מבצע החילוץ שכאמור, מתועד כולו, כאשר לאורך סיפורו, מראה לנו מורנו את סרטוני הוידאו שצילם בהסתור לאורך כל מבצע החילוץ. "רונית הייתה נשואה בעבר לישראלי, עוד לפני שאנשי אותה כת צדו אותה ברשתם".

מתחיל משה מורנו את הסיפור "לאחר שאותו אדם התנהג אליה שלא כראוי, היא עזבה אותו ונסעה לארצות-הברית. בעלה לשעבר טס לארצות-הברית על-מנת לפגוש אותה, ובאותה נסיעה נהרג בתאונת מטוס מחרידה". "הפרט הזה, אגב", מוסיף מורנו באוזניו, "נודע לי רק השבוע, כשהתקשר אלי אחיו של אותו אדם וסיפר לי על כך.

"בינתיים, כששהתה רונית בארצות-הברית, היא עבדה בבית משפחה אומנת. בעל הבית, קרג סקלטו, היה נוצרי והוכתר לאלוף האגרוף של פילדלפיה. כעבור זמן-מה החליט קרג שהוא חפץ להתגייר, עבר גיור כהלכה בארצות-הברית, ואף שינה את שמו ל"יצחק דוד ישראל".

אחרי גיורו, התחתנה רונית ויצחק דוד ישראל, נולדו להם שלושה ילדים ובשלב מסוים הם אף עלו לישראל והתגוררו לפרק זמן מסוים בעיר קריית מלאכי. בכל התקופה הזו, ולמרות גיורו, נמשך קרג – או בשמו החדש: יצחק דוד ישראל, לפעילותן של כתות אפריקאיות שונות. במסגרת משיכה זו הוא הכיר גם את מוסא דגנא, ראש כת ה'גיחון' – כת הפועלת להצלתם של שבטים עבריים באפריקה. כפי שברור מאליו, מדובר בשם כיסוי למכונת הזרמת כסף לטובותיו האישיות של דגנא ומקורביו. מורנו מספר לנו כי דגנא מוכר כאדם מפוקפק למדי שאף הואשם לא פעם בפרשיות פליליים שונות.

דגנא התחבר אל הזוג, הטיל עליהם את השפעתו וקסמיו, והשנים נעשו עד מהרה למעריציו, שלא לומר – נתיניו. הוא היה מורה להם מה לעשות – והם היו מבצעים את השליחות על הצד הטוב ביותר.

רונית ויצחק דוד ישראל לא ממש הסתדרו בקריית מלאכי, זאת בעיקר בשל מלבושיו המוזרים בהם התאפיין כבר אז. כך למשל, בסרט וידאו שהגיע לידי ש מורנו בדרך-לא-דרך נראית המשפחה חוגגת את יום הולדת שנה לילדם הקטן. בסרט נראה אבי המשפחה, יצחק דוד ישראל, כשהוא מבצע טקס מבעית בילדו הקטן. האיש אחז בידו תער וגילח את ראש התינוק כולו למרות צרחותיו של הפעוט, כאבו וההיסטריה שאחזה אותו למראה אביו המגלח את ראשו באקסטאזא.

כשהשניים לא ממש הסתדרו בקריית-מלאכי, הם החליטו לשוב ולהתגורר בארצות-הברית, אך גם שם הם לא החזיקו מעמד – מוסא דגנא, מנהיג כת ה'גיחון' שעל חבריה הם כבר נמנו, החליט לשלוח אותם להתגורר באוגנדה...

באוגנדה, הצטרפו השניים לשבט ה'הודיאי'. לפני כ־150 שנה ראש אותו השבט החליט להתגייר, והוא אכן הפך לגר צדק, ומכאן שם השבט – שחלק ממנהגיו אכן דומים למנהגים היהודיים. עם זאת, השבט כיום, למרות שמו, משתלב היטב בנוף השבטים המקומיים – וקיומו הוא כקיומה של כת לכל דבר. רונית וקרג הצטרפו לשבט יחד עם ילדיהם, ושהו בין אנשיו במשך מספר חודשים.

"במהלך אותם חודשים", מספר לנו מורנו, "רונית חלתה במחלת המלריה יחד עם כל ילדיה. תינוקה הקטן מת מהמחלה, לאחר שקרג לא רצה לקחתו לבית-החולים, מאחר שלא האמין ברפואה המערבית. בו בזמן שרונית התמודדה

עם המחלה הקשה, התחתן קרג עם אחת מבנות השבט האחרות, זאת משום שבשבט היה 'מחסור' ב'יהודים' שיסכימו להתחתן עם בנות השבט. כעבור זמן קצר עזב קרג עם אשתו השנייה לארצות-הברית כשאליו הצטרפו בהמשך – בהוראתו הישירה של דגנא – גם שני ילדיה של רונית".

"במאמר המוסגר", אומר מורנו ביראת כבוד השמורה רק לחוקרים פרטיים, "מה שאני מספר לכם כעת, נראה כאוסף של פרטים שהיו ידועים לכל. אך ממש לא. כדי להגיע לכל פרט ופרט אותו אתם שומעים כעת, עמלתי ימים ארוכים, שבועות וחודשים, עד שהצלחתי להגיע למידע שחשף בפניי את הפרטים אותם אני מספר לכם כעת בקלות שכוז".

ובכן, עומד משה מורנו, חוקר פרטי בישראל, ומנסה להבין באמצעות הדגמים שהצליח לחשוף אודות רונית, היכן היא נמצאת – אך למידע זה אין כל קצה חוט. מאז עזב קרג את אוגנדה ועבר להתגורר עם אשתו השנייה בארצות-הברית קיים מעין 'בלאק אאוט' בכל הנוגע לרונית. האם היא נשארה באוגנדה? האם גם היא נסעה לארצות-הברית בעקבות לדיה ובעלה, או אולי נשלחה בידי של מוסא דגנא לארץ אחרת. אף-אחד לא ידע לומר למורנו תשובה על שאלות אלו, והוא המשיך לחקור, ובבוקר אחד החליט שאם הוא רוצה למצוא את רונית ד', הוא צריך לנסוע לשווייץ.

תשאלו מדוע דווקא שווייץ – שאלתם את האדם הנכון, חוקר פרטי במקצועו. "מבירורים שערכת", אומר מורנו, "גיליתי שלכת הגיחון ישנה אחיזה מסוימת ובלתי-ברורה בשווייץ.

בנוסף לכך, הם ידעו לספר כי היא נעלמה ביחד עם ראש הכת שלה, מוסא דגנא, אך השנים לא ידעו לומר היכן הם יכולים להימצא, ומתי בדיוק נעלמו. זאת משום שגם כשהתקיים עוד איזשהו קשר איתה, הוא היה רופף, ורונית לא נהגה לספר על עצמה יותר מידי

קטן העלה כי החנות שייכת לדגנא. המחשבה הראשונה שעלתה במוחי היא שאולי רונית נמצאת שם, בחנות הנטורופתיה המסתורית. "השגתי את מספר הטלפון של החנות, והגעתי עמו לבית הוריה של רונית, כאן בישראל. התקשרתי ממכשיר הטלפון שלהם אל החנות, ולטלפון ענתה אישה במבטא אפריקאי, שהציגה את עצמה בשם 'נהייה'. ניסיתי למשוך את הזמן ולדבר איתה, כשאני מברר בעצם כיצד להגיע לחנות כדי לקנות דבר-מה. סיפרתי לה שאני נמצא ברחוב הסמוך לחנותה, ציינתי באוזניה את שם הרחוב – אבל להפתעתי היא לא הכירה אותו. הבנתי מיד שמשוה פה לא בסדר.

"שלחתי אל החנות עובדת סוכנות מסוימת, אותה ציינתי מראש בתמונה של רונית, והיא הביטה באותה 'נהייה' שעונה גם לשיחות שמגיעות לחנות, והיא אמרה לי בבירור – המוכרת בחנות היא האישה אותה אתה מחפש. למרות שפניה של רונית היו שונות מהפנים המצולמות בתמונה שביד הסוכנת, היא הייתה בטוחה בדבריה".

אחרי שווידיא בדרכים שונות שאכן, רונית היא המוכרת בחנות, החליט מורנו כי הוא נוסע לשווייץ, הוא לקח יחד עמו את חברו הטוב, דניאל כהן, צלם ושחקן תיאטרון במקצועו, שלעתים קרובות הופך להיות שותף לחלק מפעולותיו של מורנו. השניים מכירים היטב מפעילות מבצעית משותפת וענפה בעברם, זאת בשל שירותם הצבאי המשותף בגולני, שם הכירו השנים ונעשו לידידי-נפש. כהן ומורנו מדברים צרפתית שוטפת, עניין שהעניק להם ביטחון מסוים בהיטמעות שלהם בין תושבי האזור. "אם אנו

זלר, הצליח דה-פינס למצוא את פרטיו של קרג מורנו לא יכול לשכוח את צלצול הטלפון המרגש בו מודיע לו דה-פינס: "הצלחתי למצוא את הבן-לאדן שלך".

"אבל בדיוק אז הג'י.פי.אם. לא עבד"

ממידע נוסף שהגיע לידיו של דה-פינס, התברר כי מאז הפעם האחרונה בה שמע עליו מורנו, הספיק קרג להתאסלם ולכנות את עצמו בשם חדש: "אישאק אל סולמאני". כעת כבר היו לקרג שלוש זהויות שונות; קרג סקלטו, שמו המקורי הנוצרי, יצחק דוד ישראל שמו מהתקופה בה התגייס, ושמו המוסלמי החדש, אישאק אל סולמאני.

בנוסף גילה דה-פינס שלילדים קוראים כיום בשמות חדשים כמו "מוסא" ו"פטמה". לבד משינוי שמות הילדים, גילה דה-פינס שקרג שינה גם את תאריכי הלידה שלהם במסמכים הרשמיים, זאת בכדי שהשלטונות לא ישייכו את הילדים לאימם.

"אחרי שבוע אינטנסיבי של מעקבים שלח לי דה-פינס את תמונותיהן של הילדים שצילם בעת ששהה איתם במכולת הסמוכה. שלחתי את התמונות לבני משפחתי של רונית, שאכן זיהו אותם מיד כילדיה.

"לפי התוכנית המקורית - זה בדיוק היה הזמן לנסוע לשווייץ בשנית - כשאיננו תמונות ילדיה של רונית. אלא שכעת התעוררה בעיה חדשה - התקציב. משפחתי של רונית כבר בזבזה את שארית חסכוניתה וכספה במטרה למצוא את הבת האובדת, וכעת לא נותר די כסף כדי לשלם על פעולת החילוץ. אחרי שתמונות הילדים כבר

לי כמה אנשים מכתבים, כולל מזכירתו של זלר, אך דווקא מי שקיוותי שישלח את תגובתו - קרג, לא שלח לי תגובה.

"בין שאר המגיבים למכתבי, היו שני תסריטאים שרצו לבוא איתי לטיול שלי, ולתעד אותו לסרט מיוחד בהפקתם. הם שלחו לי סרטים אחרים שעשו, ובדרך-אגב סיפרו לי שבעבר עשו באוגנדה סרט דוקומנטרי על יהודי מפילדלפיה שהיה נשוי לאישה יהודייה, ולאחר מכן עזב אותה למען אישה מבנות השבט אליו הצטרף באוגנדה.

"לפי כל הפרטים שסיפרו לי, הבנתי שגיבור הסרט שעשו, הוא לא אחר מאותו קרג. צפיתי בסרט והבנתי במעלליו החדשים של קרג שבמהלך הזמן כנראה דבק עוד יותר במנהגי אותו שבט אפריקאי. החלטתי להתקשר לפרופסור זלר, והמצאתי סיפור שלם על כך שישנו רב שמעוניין להעביר סדרת הרצאות בפילדלפיה וכי הוא מעוניין שקרג יארגן עבורו אנשים להרצאות. "בתגובה, אמר לי פרופסור זלר כי קרג הוא אדם מנוול. "שלחתי אותו לאוגנדה, והוא עזב את אשתו ונתן לבנו למות", סיפר לי. הוא גם סיפר שלאחר מכן התחתן קרג עם אישה אחרת בשם אסתר".

כך נוצר הקשר בין פרופסור זלר למשה מורנו, ובמשך הזמן ראה מורנו שמדובר באדם הוגן ואמין. אמנם פרופ' זלר היה בקשר עם דגנא - אך היה זה אך ורק בגלל תמימותו, והרצון שלו להעניק סיוע המניטארי לאוכלוסיות נידחות.

בשלב זה מחלטי מורנו להעסיק בלש מקומי פילדלפי בשם גארי דה-פינס, או כפי שמכנים אותו חבריו, "השמן", שניסה בכל כוחו למצוא את כתובתם של הזוג. לאחר חיפושים מרובים שהעלו סרק, ובעזרת מידע נוסף שסיפק פרופסור

טקס פואני בשבט 'הודיא'

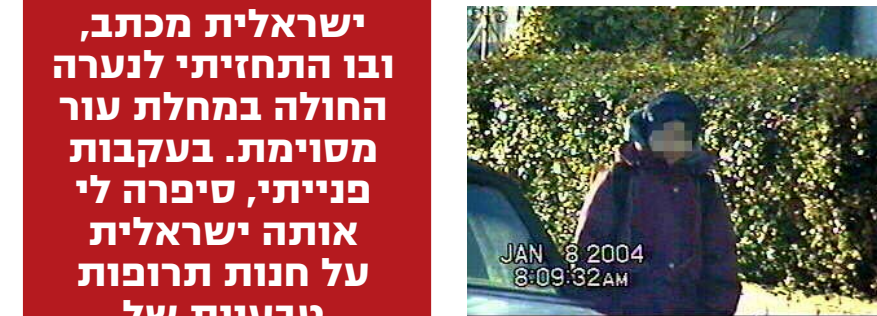
קרג סקלטו יחד עם מוסא דגנא

הניחון. השלט על דלת החנות

הבלש דה-פינס. החוקר מפילדלפיה

ילדיה של רונית ד'

חלק ממטרת הכת של דגנא היא עזרה רפואית-נטורופטית, ומורנו החליט כי הוא מתחזה לחולה. "שלחתי לאותה אישה ישראלית מכתב, ובו התחזיתי לנערה החולה במחלת עור מסוימת. בעקבות פנייתי, סיברה לי אותה ישראלית טבעיות של העמותה, שנמצאת בז'נבה שבשווייץ

מיד אחרי זה נסגר האור, ואז הבנו שרונית פשוט גרה בתוך החנות. "מלבד רונית, הייתה בחנות גם בחורה גרמנייה שכונתה 'הקפטן', ותפקידה היה להשיג על רונית שלא תברח. היא מילאה אחר תפקידה בנאמנות, ולא נתנה לה לצאת כלל מהחנות, דבר לו היינו עדים במשך שלושת ימי המעקב".

"הצלחתי למצוא את הבן-לאדן שלך"

תוך כדי מעקב, ניסו השניים להוציא כל פרט מידע, חשוב או לא חשוב, אודות דגנא, זאת באמצעות חוקר פרטי שוויצרי שסייע להם. כך גילו השניים כי דגנא הוא נוכל מבוקש, ובעבר אף הונה בסכום עצום את בנק רוטשילד היהודי. בשלב זה החליטו השניים להיכנס לחנות,

מדברים בצרפתית - אף אחד לא ירגיש לעולם שאנחנו ישראלים", אמר מורנו לכהן באחת מן ההזדמנויות בהן נחבאו בתוך מכונית וניסו לצלם את הנכנסים והיוצאים לחנות הנטורופתיה של כת ה'גיחון'.

מורנו לא ידע אז אף פרט עדכני על מצבה של רונית; האם היא נשואה או לא, מה מצבה הבריאותי, ובעיקר - האם היא חפצה להיות שם או שהיא מוחזקת בעל כורחה. גילויים של אותם פרטים היה חלק ממטרת נסיעתו. "טסנו אני ודניאל כהן לשווייץ, שם ערכנו מעקב מחוץ לחנות. ישבנו שם שלושה ימים, בהם ראינו שהיא לא יוצאת כלל מהחנות, ולא הבנו מה קורה".

כל רכב משטרה שעבר באזור הרעיד את ליבם של השניים, השניים פחדו ששוטרים שיעברו בסמוך ויראו את הציוד המתוחכם שהיה עימם בתוך המכונית, ויחשדו כסוכני מוסד ישראלים. אחר כך התחילו השניים לנהל דו"ח מעקב אחר תנועות הנכנסים והיוצאים מהחנות, וכאמור, לא הבינו היכן מתגוררת רונית. ואז זה קרה. "באחד הערבים הבטנו מן המכונית אל החנות באמצעות משקפות, וראינו אותה תולה מגבת בתוך החנות.

משה מורנו יחד עם דרייפוס

מורנו ומשפחתה של רונית התמקמו עם המכונית כ-100 מטרים בסמוך לחנות, כשהם בקשר עין תמידי עם החנות. אחיה ואחותה יצאו מתוך המכונית, כשהם הולכים ברגליים ורועדות לפגוש את אחותם האובדת אותה לא ראו חמש שנים, ואיתם נמצאת גם המצלמה הנסתרת. אחיה, יגאל, התרגש מאוד והדגיש זאת כל הזמן בפני כולנו. כאשר הם יצאו מן הרכב, לפתע ראתה האחות את רונית שלרגע יצאה מחוץ לחנות, והיא החלה ללחוש בהתרגשות: "זאת היא, זאת היא!".

רונית נעמדה ליד חלון הראווה בשעה שאחיה התקרבו לחנות, ופתאום ראתה מול עיניה את אחיה ואחותה כשהם מסתכלים למעלה על שלט החנות. ואז, כשעיניהם ירדו למטה, נפגשו עיניה בעיניהם, והיא הייתה בהלם כשזיהתה אותם. היא מיהרה ופתחה להם את דלת החנות, והאחיות התחבקו ובכו כנגד חמש שנים. "שאלנו אותה מה שלומה", סיפר אחר כך אחיה, יגאל, "והיא אמרה לנו לבוא להיכנס ולדבר". רונית אחזה ביד אחותה, שלא ראתה אותה למעלה מ-6 שנים, ורק צחקה ובכתה חליפות. "כל כך התגעגענו אליך, רונית שלנו", חזרה ואמרה לה כל הזמן.

"אחרי 50 דקות נכנסנו גם אנחנו", מספר מורנו. "בכדי לא להפחיד אותה אמרתי שאני מדריך תיירים, שהמשפחה שכרה אות כדי שאקח אותם לטיול. שאלתי אותה אם גם היא רוצה להצטרף. רונית אמרה לנו שנדבר איתה אחרי העבודה, אבל אחרי העבודה - היא כבר לא ענתה לנו.

"היה לנו לוח זמנים צפוף מאוד. ביום למחרת, יום רביעי, חל בשווייץ חג אזרחי, והשגרירות הישראלית הייתה אמורה להיסגר בשעה 10 בבוקר, כשהטיסה שלנו מתוכננת ליום ראשון. ידענו שאם לא נשיג לרונית תעודות מהשגרירות, לא נוכל לעזוב ביום ראשון".

"את לא רוצה לפגוש את ילדיך?"

כשהחבורה הבינה שרונית לא עונה להם לטלפונים, הוחלט לנסוע אליה ישירות. בני המשפחה ומורנו נסעו לעבר החנות, פגשו אותה בשנית, וביקשו ממנה לבוא איתם. רונית הסכימה אבל התנתה את הגעתה בכך שתשאל את מוסא דגנא. לאחר שיחה איתו אמרה שהוא מרשה לה ללכת איתם רק לחנות הפיצה שממול, ולא יותר. מה שהיא לא סיפרה להם, זה שדגנא אמר לה בטלפון שהם באים לחטוף אותה.

"אמרתי לה לעלות למכונית", ממשיך מורנו בסיפור המרתק, "ונסענו לאגם ז'נבה, שם התחדש שוב הבכי של כל בני המשפחה שהתאחדו פתאום. לאחר מכן ישבנו בבית קפה. אני זוכר שרונית אכלה המון, מכל מה שהגישו לנו. בינתיים צלצלתי לאבי שהיה בעבר בכיר בסוכנות, כדי שייטיע לי להשיג בעבור רונית את הנירות הדרושות לטיסה".

החבורה ישבה בבית-הקפה ודיברה עם רונית, כאשר במהלך השיחה שאלו אותה בצורה עקיפה על כל השנים שעברו, והיא סיפרה להם אז על כך שדגנא אמר לה לשכוח את הילדים שלה, ושייעודה הוא לעזור לאנשים אחרים. רונית סיפרה להם גם שהיא שקועה בחובות גדולים,

ביתם של משפחת דרייפוס בשווייץ

היו בידינו, ארכה עוד שנה נוספת בה אספנו כסף למטרה החשובה - שחרור אישה יהודייה מידי שוביה. חלק מההתרמה נעשתה ברדיו 10' ז"ל, ואני אישית - החל מאותה נקודה - כבר לא לקחתי תשלום על עבודתי. הייתי בתוך כל זה, ומה שהיה הכי חשוב לי, הוא להביא לשחרורה של רונית מידי שוביה.

לפני הנסיעה לשווייץ נכנסו בני המשפחה לבית מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, כדי לקבל את ברכתו והדרכתו. מרן הגר"ח אמר לבני המשפחה שהוא בעצמו יתפלל עליהם ואף יצום עבור הצלחתם. "רבי חיים אמר להם שבכל הזמן שנהיה שם הוא יתפלל עלינו. לא האמנו אז שנביא אותה בנסיעה הזו, אבל הוא אמר שיהיה טוב, ואנחנו רק קיווינו לטוב, למרות שחשבנו שייקח עוד הרבה זמן עד שרונית תהיה מסוגלת לעזוב את בית-הכלא של דגנא".

מכאן הדברים נראו כרצף של אירועים, שאם לא היו קורים במציאות - כפי שמעידים על כך עשרות השותפים למעשה, כמו גם תצלומי הוידאו הבלתי ניתנים להפרכה שמתעדים כל חלק קטן ממבצע החילוץ - ניתן היה לחשוב שכתב אותם סופר בעל דמיון מפותח במיוחד. "הגענו לז'נבה בדצמבר '04, ביום שלישי בשבוע", נזכר מורנו. "התארגנו במלון, והחלטנו לצאת לעבר החנות כבר בשעה 12 בצהריים. היינו שם אני, ישראל, גיטה של רונית, אחיה ואחותה". התכנון היה שהאחים ייכנסו לחנות, ואם רונית תגיד להם שהיא שוביה, יהיה אפשר לדבר על חילוץ.

"בדקה ה-90 החלטתי לשים את המצלמה הנסתרת. אמרתי לעצמי, אם היא תתוודה בפניהם, ותספר להם על כך שהיא חטופה, אני רוצה שיהיה לי את הכול מתועד. כעת, ברגע הזה, בזמן הזה, צריך לצלם כל דבר".

דניאל כהן. עבר מבצעי ביחד

מרן הגר"ח קניבסקי. עקב מקרוב

את הילדים שלה, ושהם כיום מוסלמים. את לא רוצה לפגוש אותם?!

"רונית אמרה שהיא לא רוצה לראות אותם, ורק שאלה איפה הם. 'אסור לי לראות אותם. יש לי חיים חדשים. מוסא הציל אותי, ואני חייבת לו את החיים. הוא אוסר עלי לראות אותם', אמרה לי בתקיפות. אמרתי לה שאני יותר לא אחזור לכאן. ניסיתי להסביר לה שמשקרים אותה, ושבדקתי ב'אינטרפול' והיא לא מבוקשת (כפי שאנשי 'הגיוחון' אמרו לה כל העת). כשהיא שמעה את זה, היא נשברה, שתקה למשך זמן מה ואז שאלה אותנו מה עושים כעת. היא אמרה שהיא לא רוצה לסכן אותנו ואת הילדים שלה, וביקשה לדעת מה אני מציע לעשות כעת?".

רונית פחדה בעיקר לגורל ילדיה, ולמה שיעשה להם דגנא אם ישמע שברחה. כששמע מורנו את חששותיה שאל אותה האם היא נתנה למישהו מאנשי דגנא את הכתובת של המלון, ורונית סיפרה להם לתומה שהיא נתנה את הכתובת והטלפון של המלון. "באותו רגע אמרתי לכל הנוכחים: 'חברה', יש לנו חמש דקות לארוז את הדברים ולעוף מפה".

"זה היה ב-10 בלילה, ואני אמרתי לכולם 'כעת בורחים!'. באופן מוזר, בדיוק באותה לילה התקיימה בשווייץ שביתת משאיות, ובגללה הוזקקנו לנסוע בדרכים-לא דרכים, דרך כל מיני כפרים קטנים ונידחים. באמצע הלילה הגענו ל'מוטל' פשוט סמוך לאחד הכפרים, שם החלטנו שנישן עד הבוקר".

בשעות הבוקר שלמחרת, מתקשר למורנו חבר, חוקר פרטי המקורב לשגריר ישראל בשווייץ ממנו ביקש עזרה עוד קודם, ואמר לו להזדרז ולהיות עד השעה 10 בשגרירות - כי רק עד אז יחכה להם הדרוכן בשגרירות שהייתה במרחק של כשעה נסיעה מהמוטל.

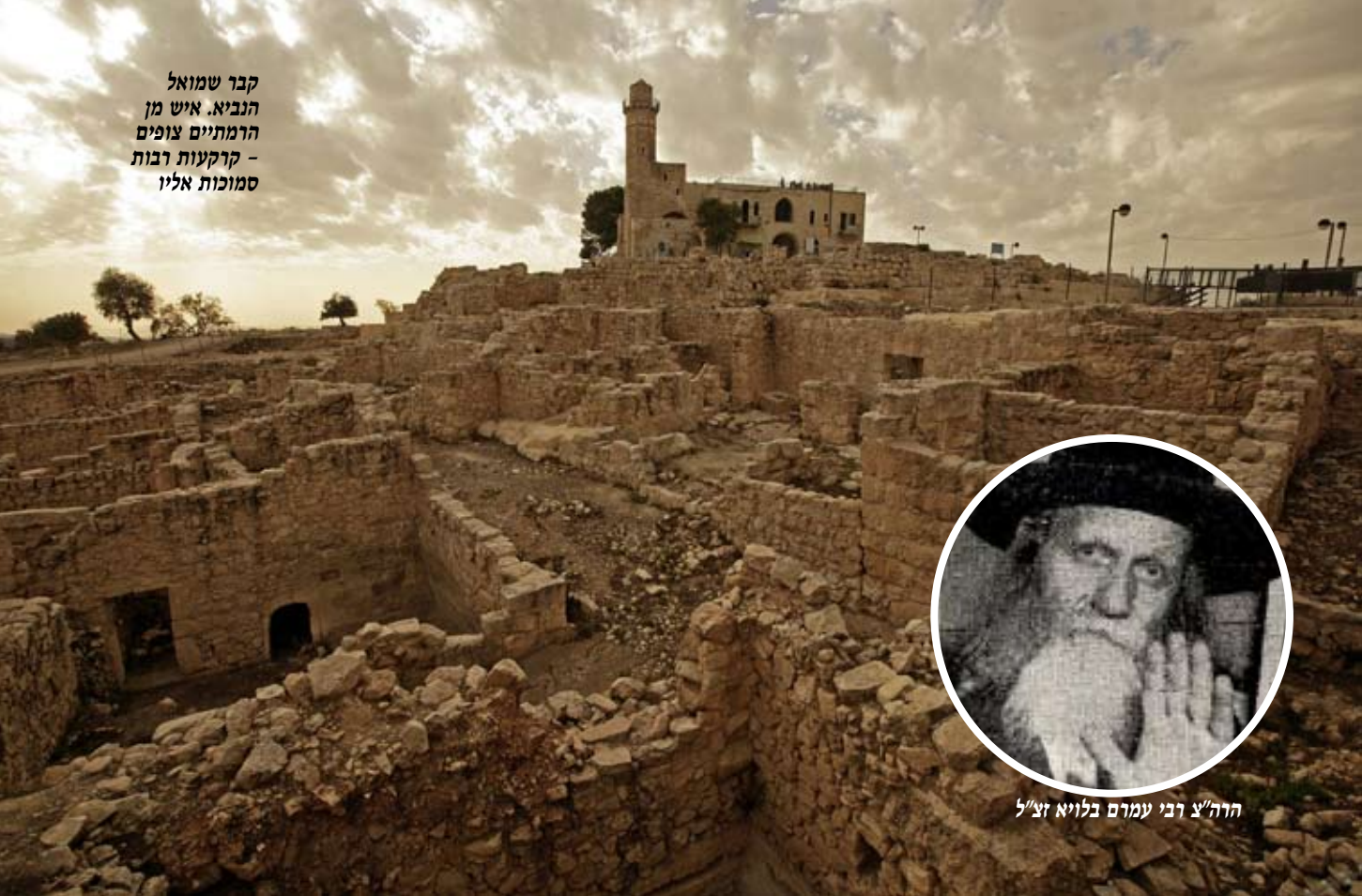
"הנסיעה מהמוטל לשגרירות", מספר מורנו, "הייתה נסיעה קשה במיוחד, אך גם מרגשת

שחי הקרקעות
השייכות לאנשי
'רמתיים צופים'. ברקע
שכונת רמות בירושלים

יוזמת בנייה אחת שהחלה לפני קום המדינה, בה השקיעו את מיטב כספם חשובי אנשי 'היישוב הישן', ביניהם רבי דוד בהר"ן ורבי עמרם בלוי זצ"ל, לא יצאה מעולם אל הפועל | 'רמתיים צופים' היה שמה של האגודה שהקים רבי עקיבא יוסף שלזינגר מתוך מטרה לרכוש קרקעות בשטחים הסמוכים לקבר שמואל הנביא | לאחר מלחמת 'ששת הימים' הפקיעה מדינת ישראל מאנשי 'רמתיים צופים' למעלה מ־85 דונם בכדי לבנות על חלקם את שכונת 'רמות', ובחלקים אחרים נמצאים כיום הכפרים הערביים בית איכסא, נבי סמואל, בית חנינא וכפר 'בידו' | המחאות, המאבקים המשפטיים, השתדלוניות של חברי־הכנסת החרדים, ואפילו התערבותם של ראשי־הממשלה אריאל שרון, אהוד אולמרט ובנימין נתניהו, לא הועילו, ועד היום נאבקים בניהם ונכדיהם של מייסדי 'רמתיים צופים' כדי לקבל את מה שמגיע להם | ויהי איש אחד מן הרמתיים צופים

מדינות ישראל גנבה לנו את הקרקעות

קבר שמואל
הנביא. איש מן
הרמתיים צופים
- קרקעות רבות
סמוכות אליו

הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל

הרב מנחם פרוש, כאמור, וגם בנו סגן השר הרב מאיר פרוש אך שוחחו בנושא עם ראש הממשלה בנימין נתניהו, שהיה אך הוא מעורב בעניין. אנשי־שיח, מספרים על פגישה שפספסו עם שר הביטחון דאז יצחק מרדכי, ועל כמה ייסר אותם אחרי־כך ר' מנחם פרוש על כך... הם מספרים גם על פגישות בעניין האגודה שקיימו עם אהוד אולמרט ואריק שרון

ששלטו אז בארץ, שהאגודה לא מתנהלת כמו שצריך, והחליטו לפרק אותה. לשם כך הצמידו לה מפרק, שכמובן לא ניגש ישר לפירוק בפועל, אלא בדק איך עוד ניתן להציל אותה מבחינה ארגונית וכספית. האגודה הייתה רשמית ומסודרת, משום שהיו אז בעיות חוקיות רבות ברישום הקרקעות, ואחת הבעיות הייתה, שהיו צריכים לרשום את הקרקעות על־שםם של אנשים פרטיים. הסיבה מחמתה היו צריכים בעלי הקרקעות להתאגד רשמית, היא משום שכנראה אחרת לא כל־כך היה שייך. "היו אמנם אגודות בירושלים", מספרים לנו חברי האגודה, "שפעלו בכל זאת, בצורה כזו, כאשר היה להן אדם שפעל כמתווך, היה קונה קרקע בצורה פרטית, ואת הקרקעות היו רושמים על שמו, ובזה נגמר הסיפור. לעומת זאת, ב'רמתיים צופים' - רצו להקים מושבה של אנשים מאוגדים, ולא סתם לקנות קרקעות".

דבורקס נזכר אגב הסיפורים על השלטון האנגלי, באנקדוטה מעניינת: "השלטון האנגלי היה מאוד מסודר ונוקשה. אבי היה כותב הרבה מאוד מאמרים לעיתונים, והיה אדם בעל יוזמות רבות. הוא רצה - כבר בתור בחור - להוציא

ומלוחמי מלחמות השבת וירושלים, שימש תקופה מסוימת כמזכיר האגודה. השלטון האנגלי שהיה באותה תקופה בארץ, היה מסודר ומאורגן היטב, וערך צילומי אוויר רבים, וגם את הפרצלציה (חלוקת קרקעות) בקרקעות הארץ. הרבה נתונים כיום מסתמכים על צילומי האוויר שצולמו אז, שנמצאים בין השאר בגרמניה ובאוסטרליה. האגודה הייתה חייבת הרבה מיסים, אותם לא היה מהיכן לשלם, ומחוסר ברירה התחילה למכור חלק מקרקעותיה בשביל הצרכים הכספיים הללו. "המיסים היו יקרים מאוד", מספרים חברי האגודה כיום, "ולא כמו המיסים כיום שהם ממש 'לוקסוס', למרות שגם מטעם המדינה של היום הטילו פעם מס־רכוש, אבל לא בסכומים האלה".

הירדנים כובשים את 'רמתיים צופים'

אחרי תקופה של אי־ודאות כספית ביחס לכספי־האגודה, החליטו השלטונות הבריטיים

שפעלו בעניינים דומים. כך למשל, הייתה קבוצה של יהודים חרדים שקנו קרקעות ב'חזימה', מתחת לנווה יעקב. כלומר, אם מביטים על ההיסטוריה, ניתן לראות כי היו הרבה יוזמות של קניית קרקעות, מטעם יהודים חרדיים. פונים אליי אנשים רבים לברר על קרקעות שנקנו על ידי יהודים. ואכן, עד כמה שאני יכול לעזור להם, אני משתדל לעשות זאת".

ב'רמה', הייתה משום מה התלהבות מיוחדת לקניית קרקעות, רק שכנראה כסף לא היה, במיוחד אז, ליהודים החרדיים, וכל העניין הזה 'נסחב'. כל דבר אז, עלה הרבה מאוד כסף. כך למשל, סלילת הדרכים למקום עלתה הרבה, וכספים רבים שלא היו קיימים אצל חברי האגודה, היו נדרשים. לכן, הקרקעות אמנם נקנו כל הזמן, אבל אט־אט, ולא בשטף.

הרב דבורקס מספר, כי במשך שנים עבר על אלפי המסמכים של 'רמתיים צופים', שעברו כמעט 90 שנים מאז הוקמה, בניסיון לדעת ולהבין מותכם כמה שיותר על ממדי קניית הקרקעות של האגודה. "כשחנכו את היכל בית־המדרש החדש של ישיבת 'חברון' בשכונת גבעת־מרדכי בירושלים, היה זה בראש חודש אייר לפני כ־13 או 14 שנים, הגיעו לשם שר־השיכון, מנכ"לים ובכירים רבים ממשרדי הממשלה, כמו גם הממונה על המינהל האזרחי. ישבתי איתם, ואני זוכר שאמרתי להם שהיום זה ה'יארצייט' של מייסד האגודה, הרב שלזינגר, שנפטר בראש־חודש אייר".

למעשה, האגודה לא נחשבה אז להצלחה גדולה. החברים בה לא הקימו בתים, היו קשיים, ואף בעיות רבות בנושא ניהול האגודה. לאגודה לא כל־כך היה כסף, מפני שלא כל החברים בה שילמו את דמי החבר, ומסיבות נוספות. בסך־הכול היו חברים בה אז, כ־130 חברים. יש לציין, שרבי עמרם בלוי זצ"ל, מראשי נטורי קרתא,

שכאמור היה נגד ה'חלוקות' הירושלמיות, וטען שאסור ליהנות מהן, דגל בעבודת־כפיים, בעבודה וביישובה של ארץ־ישראל, כמו גם בהעמקת לימוד המצוות התלויות בארץ.

אנו שואלים את הרב דבורקס, האם השקפתיו אלו של ר' עקיבא יוסף שלזינגר היו מנוגדות לרוח שנשבה אז בירושלים, והוא עונה: "לכאורה, הרב שלזינגר היה נחשב לצינוני גדול לפי ההשקפות שלו, אך בד בבד היה גם קנאי גדול לכל דבר שבקדושה. בהיותו מעולי הונגריה, הוא המשיך את שיטת ה'חתם סופר' שיטת ההתבדלות מן החופשיים, כפי שנהגו בפרשבורג. בייסודה של פתח־תקווה, שגם כישלונות רבים היו בה בשלב הראשוני, חבר אז הרב שלזינגר ליהודים חרדיים נוספים שעסקו בנושא, כדוגמת יואל משה סלומון שכבר מזמן הפך לדמות מיתולוגית, הרב גוטמן ואחרים. שמו נרשם באותיות זהב בכל ההיסטוריה של החלוציות, והוא היה דמות מאוד בולטת בנושא".

וכך העניינים התגלגלו. ביום אחד, בשנת תרפ"א, בימים שאחרי מלחמת העולם־הראשונה, הועלתה היוזמה להקמת שכונה בירושלים, על השטח עליו נמצאת כיום שכונת רמות, שאז עוד נקראה 'רמה'. ההתעוררות לנושא הייתה גדולה, והשותפים לה היו גם מגדולי ירושלים, כדוגמת הגרי"ח זוננפלד, והרב יצחק דיסקין, בנו של המהר"ל דיסקין, שהדגיש לציין כי למרות שאינו שותף ליוזמות מעין אלו, בדבר זה החליט להיות שותף.

האגודה הוקמה ואט־אט הצטרפו אליה רבים מחשובי היישוב־הישן בירושלים, כאשר יהודים כמו רבי דוד בהר"ן, אף היו חברים בהנהלתה. עבור חלקת קרקע של דונם, לשם משל, שילמו אז 5 לירות, שבאותה תקופה, תקופת המנדט הבריטי, היו שווים הרבה, אך עדיין 'פרוטות' ביחס לשווי הקרקעות כיום... שנה לאחר הקמת האגודה, נפטר הרב שלזינגר, אך פעילות האגודה נמשכה.

"קניית הקרקעות לא הייתה בבת־אחת", אומר הרב דבורקס. "התחילו לקנות אותן צעד אחר צעד. רחוב אידלסון, בשכונת רמות ג' של ימינו, היה בין הקרקעות הראשונות שנרכשו על־ידי האגודה, ו־80 דונם מתוך האזור הזה, הוא שטח שהאגודה קנתה, אלא שאז הגיעה ממשלת־ישראל, ולאחר מלחמת ששת־הימים הפקיעה את האדמות הללו. אנשים המשיכו לשלם כסף, ולקנות קרקעות מן הערבים. הדבר לא היה פשוט כלל וכלל. היו סיפורים שהסתובבו אז, על כך שהערבים הוציאו להורג את אחד המוכתרים שהיה מעורב במכירות".

אזור 'רמתיים צופים' עליו טוענת האגודה לבעלות כיום, הוא בית איכסא, נבי סמואל, בית חנינא, כפר 'בירד' ועוד. "וצא לי לדבר רבות עם היסטוריונים", אומר דבורקס, "והם תמיד מציגים בפניי את הציבור החרדי כציבור שהוא כאילו נטול יוזמות, שרק שוקט על שמרו. ואני טוען ואומר, שלציבור החרדי היו הרבה יוזמות של גאולת קרקעות, ומדובר בהשמצה לכל דבר. הנה, הציבור החרדי רצה להקים שכונה ב'רמה', ודווקא רצה לצאת מן החומות. יותר מזה - היו חרדים שרצו להקים, ואכן הצליחו בכך בתחילה, מקום יישוב חרדי ב'מגדל עדר', בדרך לחברון. היו גם עוד אגודות רבות, חוץ מ'רמתיים צופים'

לעצמה 'רמתיים צופים'.

"לפני יותר ממאה שנים", מספר לנו הרב דבורקס השבוע, "הקימו בארץ־ישראל אגודה, שנקראה 'נחלת ישראל רמה', שפעלה בעניין קניית קרקעות מהערבים, ואף הייתה הראשונה שפעלה בתחום זה. אחד מן היוזמים בנושא, היה רבה של שכונת 'זכרון־משה', הרב יצחק צבי ריבלין. מלבדו, היו חברים באגודה עוד מספר יהודים. האגודה אכן החלה לקנות קרקעות מערבים, למרות שלא הייתה רציפות ברכישותיה. חברי האגודה החלו בפעילות הרכישה, והייתה אפילו התיישבות מטעמם שלא ממש הצליחה. "רק לאחר־מכן הוקמה גם 'רמתיים צופים'. שמה של האגודה ניתן לה, מכיוון שהקמת האגודה חלה בשבוע שקודם לראש־השנה, שהפטרתו עוסקת בשמואל הנביא שבא מ'רמתיים הצופים'. האגודה הוקמה על־ידי רבי עקיבא יוסף שלזינגר, שחותרו היה מגדולי רבני הונגריה, רבי הלל ליכטנשטיין מקולמייא. הרב שלזינגר היה איש בעל מעוף וחזון גדולים. הוא היה אדם מאוד מעניין. מצד אחד, היה קנאי גדול, הרבה יותר מן מה'קנאות' של ימינו, ומצד שני יצא נגד עניין 'כספי החלוקות' שנהגו אז בירושלים. הוא החזיק מאוד מ'אנשי אדמה', ואנשי עמל. באותה תקופה דיברו על הקמת 'מושבות', וגם לו היו תכניות נועזות בתחום הזה, כמו גם בתחומים נוספים".

חשובי אנשי 'היישוב הישן' מצטרפים

הרב עקיבא יוסף שלזינגר היה ממקימה של פתח־תקווה. אחת ההתבטאויות המפורסמות שלו הייתה על כך ש'בפרוטות ניתן לקנות חצי מארץ־ישראל מהערבים'. ר' עקיבא יוסף,

חברי האגודה לא הקימו בתים, היו קשיים, ואך בעיות רבות בנושא ניהול האגודה. לאגודה לא כליך היה כסף, מפני שלא כל החברים בה שילמו את דמי החבר, ומסיבות נוספות. בסך־הכול היו חברים בה אז, כ־130 חברים. יש לציין, שרבי עמרם בלוי זצ"ל, מראשי נטורי קרתא, ומלוחמי מלחמות השבת וירושלים, שימש תקופה מסוימת כמזכיר האגודה

ישיבת חברי אגודת 'רמתיים צופים'. נואם: הרב נפתלי דבורקס

עיתון שבחורים יכתבו בו. הוא היה מוציא עלונים בשמות שונים, כמו 'שרשרת', ו'הדרך' ועוד, ומדוע החליף את השמות בכל פעם? מפני שהאנגלים היו נוקשים עד כדי כך, שאפילו בכדי להוציא עלון, היו צריכים להוציא מהם אישורים. ואכן מצאנו לאחר מכן, בשכונה בה גר אבי, חדר עם מכוונת כתיבה, בו כל בחור היה כותב חלק מהעיתון. זה גרם לבחורים לחשוב, ולדעת ליצור דברים".

בזמן קום המדינה, השטח הקנוי של 'רמתיים צופים', נכבש בידי הירדנים, עוד לפני מלחמת השחרור. על העובדה הזו יש גם מי שחולק, ובספרו של עיתונאי 'הצפה', יונה כהן, 'ירושלים', הוא טוען כי השטח הזה לא נכבש, אלא נכלל במסגרת חילופי קרקעות בין ישראל לירדנים, וישראל קיבלה תמורתו שטח חילופי אחר. השטח הזה, על־כַּל־פנים, לא היה בשליטת ישראל עד למלחמת ששת־הימים.

עד אז הגבול היה עד היכן שנמצאת כיום שכונת 'קרית צאנז', ובמקום עליו נמצאת היום שכונת רמות, השתרעו אדמות הכפר ערבי 'בית איכסא', אבל הקרקעות שקנתה האגודה היו מעט בריחוק מהכפר. אחרי מלחמת ששת־הימים, בשנת 70', החליטה ממשלת ישראל לבנות את שכונת רמות, ולצורך זה הפקיעה אדמות באזור. הממשלה סיפחה את השטח לשיפוטה של ירושלים עד היכן שנמצא כיום המחסום בשכונת רמות – משם נחשבים השטחים כחלק משטחי יהודה ושומרון. המדינה הפקיעה מ'רמתיים צופים' שטחים כוללים של כ־ 85 דונם ויותר. כל האזור היה שייך ליהודים רבים מחברי האגודה שקנו שם קרקעות.

במקביל, המשיכה הממשלה עם פירוק האגודה, שבעצם כבר לא נשלטה בידי החברים, אלא ביד מפרק האגודה, בתוך משרד העבודה והרווחה, במשרדו של רשם האגודות השיתופיות. המדינה הפקיעה הרבה אדמות במקום, בכדי לבנות את שכונת 'רמות'.

"זה היה ממש מחדל", אומרים לנו חברי האגודה. "יהודים לא התנגדו לכל המהלך הזה. רבי עמרם בלוי היה הרי מ'טורי קרתא', ולא ידוע למה לא הלך להתנגד על כך, הכול הרי היה קרקעות של יהודים". היו אז אמנם כמה יוזמות, ללכת לחדש וליישב את רמות, והחברים הרי יכלו לבנות שם, אך לא באופן רציני. וכך, שלוש שנים אחר כך, הממשלה סיימה להפקיע את כל הקרקעות אותן הייתה צריכה.

הרב מנחם פרוש הורה לפני כ־10 שנים, לחברי האגודה לכתוב לו מכתב בעניין, עם תמצית הטענות, והוא ידאג להגיש אותו לשמעון פרס. יו"ר האגודה כיום, יהודה שוורצמן, מציג לנו שורה של מכתבים ומסמכים בנושא, מה שאכן מראה על פעילות בנושא ואי וויתור מרצון. משנת תש"ל, עד כ־20 שנים לאחר מכן, רצתה הממשלה, על־ידי מפרק האגודה, למכור קרקעות נוספות מחוץ לתחום השיפוט של ירושלים, ואז התעוררו מספר יהודים בעניין, אכן בזכותו של ר' מנחם פרוש שהיה פעיל מאוד בנושא. פרוש שבאותה תקופה שימש גם כסגן שר הרווחה אכן עבד במרץ בעניין הזה, וביטל את המכרז. באגודה מספרים, כי לרב פרוש יש צוואה מיוחדת מאביו, ר' משה ז"ל, שייקח את נושא האגודה לטיפולו. לא ברור עד היום, מדוע רצתה המדינה למכור

אחרי מלחמת ששת־הימים, בשנת 70', החליטה ממשלת ישראל לבנות את שכונת רמות, ולצורך זה הפקיעה אדמות באזור. הממשלה סיפחה את השטח לשיפוטה של ירושלים עד היכן שנמצא כיום המחסום בשכונת רמות – משם נחשבים השטחים כחלק משטחי יהודה ושומרון. המדינה הפקיעה מ'רמתיים צופים' שטחים כוללים של כ־ 85 דונם ויותר

את אותן הקרקעות, כי הרי הן היו מחוץ לתחום השיפוט של ירושלים.

חברי האגודה דאז הצליחו להתארגן ולקבל מחדש את האגודה על קרקעותיה, אותן אלו שנשארו ולא הופקעו, ואכן הן חזרו לידי האגודה. בעצם, כיום, תביעותיהם של חברי האגודה הן; להחזיר להם את כספי האגודה שהייתה בפירוק; בשנות ה־70', ושנכנסו לקופת המדינה, שולוא הוחרמו הקרקעות יכלו לקנות בכסף קרקעות נוספות.

למעשה, הוחלט אז שהאגודה וניהולה יוחזרו לחברי האגודה, אך נוצרה בעיה חדשה; איך מאתרים את חברי האגודה. רבים מהם הרי כבר נפטרו לפני שנים רבות, ולך תמצא את בניהם או נכדיהם.

לפי תקנות האגודה, בית הדין המוסמך להחליט בענייניה, הוא בית־הדין של 'העדה החרדית'. חברי האגודה הפעילים, פנו אז לרואה חשבון בשם נויגרשל שכיום כבר אינו בחיים, שעשה סדר בכל אלפי הרישומים וה'צעטלאך' שהרכיבו אז את מסמכי האגודה. נויגרשל קבע, פחות או יותר, את הרשימה של חברי האגודה, וניתן היה אז להגיש ערעורים על הרכב הרשימה.

דבורקס החל לפעול באגודה, וחברי בית־הדין של 'העדה', אף הם סמכו עליו את ידיהם. מטעם האגודה פנו אז למודד־קרקעות שיבדקו היכן באמת נמצאות הקרקעות ששייכות לאגודה.

באותה תקופה, עורכת הדין פליאה אלבק, (אחותו של הרב אביגדור נבנצאל, רבה של העיר העתיקה בירושלים, שנפטרה לא מזמן) נחשבה לבכירה מאוד בפרקליטות המדינה, ואף הייתה במשך תקופה המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, והתמחתה בנושאים משפטיים הנושקים לבעיות האגודה. ראשי האגודה ביקשו להשתמש בשירותיה, אך בשל תפקידה הרשמי הדבר נמנע ממנה. זמן מה לאחר מכן, שורבב שמה לפרשייה משפטית, ובשל כך הוצרכה להתפטר מתפקידה ושמה עלה שוב כמתאימה לתפקיד.

כששמעו על כך אנשי האגודה, פנו אליה מיד, והיא הביעה את הסכמתה העקרונית לעבוד בשבילם, אלא שהיה עליה לעבור תקופת צינון, אך היא הבטיחה שהטיפול בנושא האגודה יהיה התיק הראשון בו תטפל 'באזרחי', וכך אכן היה. התיק הראשון שלה היה 'רמתיים צופים'.

אלבק התגוררה בעבר היכן שנמצא כיום 'בית נבנצאל' בעיר העתיקה בירושלים. היא הייתה מומחית לקרקעות בשטחי יהודה־ושומרון, ואפילו יצחק רבין המנוח רצה אז שהיא תמפה את כל קרקעות היהודים ביהודה־ושומרון. היא ידעה שפות רבות, ביניהם ערבית וערבית־טורקית. בעזרת הידע הרב הזה היא עברה על אלפי המסמכים שהיו מצויים בידי האגודה. היא הייתה ידועה כאישה ישרת־דרך, שרבים העריכו אותה. דבורקס נלווה אליה פעמים רבות למנהל האזרחי ביהודה־ושומרון, ונוכח ביחס שקיבלה, כאשר כל השערים שהיו סגורים עד אז, נפתחו בפניה.

בירושלים, במשרדי הטאבו, ישב אז אדם קטוח, אך לאלבק הסכים הלה להוציא מסמכים מתיקים של לפני 80 ו־90 שנים. ראשי האגודה,

יחד עם אלבק השקיעו עבודה רבה, ואכן התוצאות הגיעו – התגלו אז דברים רבים שבמשך 80 שנים לא ידעו עליהם. באותה תקופה חלתה אלבק במחלה קשה, אך גם בתקופת המחלה פעלה רבות למען האגודה. היא הצליחה לעלות את נושא האגודה לדיון אצל ראשי המדינה. באחת הפגישות במשרד השיכון, בה נכחו רוב מנכל"י המשרדים הממשלתיים בארץ, 'רמתיים צופים' היה בין הנושאים המרכזיים שנידונו בה.

הרב מנחם פרוש, כאמור, וגם בנו סגן השר הרב מאיר פרוש, שהיו מהפעילים למען האגודה, אף שוחחו בנושא עם ראש הממשלה דהיום, בנימין נתניהו, שהיה אף הוא מעורב בעניין. אנשי־שיחי, מספרים לי בחיוך, על פגישה שפספסו עם שר הביטחון דאז יצחק מרדכי, ועל כמה ייסר אותם אחר־כך ר' מנחם פרוש על כך... הם מספרים גם על פגישות בעניין האגודה שקיימו עם אהוד אולמרט ואריק שרון, עוד בטרם היותם לראשי ממשלה. לאגודה, הם אומרים, הייתה מודעות, שהייתה מאוד חשובה, כדי שיכירו בזכות החזרת הכספים לאגודה, והכרה בפעילותה. האגודה רצתה ורוצה גם פיצויים הגיוניים, ולא את המעט שקיבלו אחרי 20 שנה. במכתבים ששלחו לראשי המדינה, גם דרשו אישורי בנייה על הקרקעות שהמדינה הודתה שאכן שייכות לאגודה.

בזמנו, הם אומרים, עלה הרצון, שהסכמי אוסלו יקרוו את כל הנושא של ההסדרים עם דרישות האגודה, ונתלו תקות של כך שייחתמו הסכמים עם הפלסטינאים, ויתקבלו פיתרונות של רצף בבנייה בירושלים או דברים מעין אלה. אבל לבסוף, בעקבות הסכמי אוסלו, היה לחברי האגודה הרבה יותר קשה לפעול. דבורקס נכנס לפעולה ואכן עשה אז עשה סדר באגודה. דבורקס חשש שמיצה את עצמו לאחר שהעלה את האגודה על דרך המלך, פרש, וכיום עומד בראשה האדריכל ר' יהודה שוורצמן, העוסק ביום־יום בתכנון בתים.

כיום, המצב המדיני מקשה על פעילות האגודה. עד להסכמי אוסלו, אומרים שם, היה הרבה יותר קל לבצע דברים בהחלטות ממשלה, אולם היום, הממשלה מאוד נוהרת בשל המצב המדיני העדין.

הרב אהרון לוריא, מאנשי האגודה, מספר לנו ביקור שערך יום אחד עם חבר בכפר הערבי 'בירד' הסמוך לירושלים, וערבי שאל אותו: 'לפני אתה עושה כאן, ועל כך ענה לו לוריא: 'לפני תקופת מה לא היית מעיז לשאול אותי מה אני עושה כאן'...

כאמור, עד המחסום בשכונת רמות, נחשב השטח לתחום שיפוטה של ירושלים, ומשם – לשטחי יהודה ושומרון שלפי החוק הבינלאומי נחשב במקום בו למקום תקף החוק הירדני, משום שהשטח אינו מסופח לישראל, ואף נחשב כנכס אויב. למרות מה שכבשו הירדנים, אלו בעצם קרקעות של יהודים הרשומים אף כך בטאבו. הנושא הוא בעיה משפטית רחבה, עם צדדים רבים לכאן ולכאן.

פעילות על אש קטנה – "לשמור על הגחלת"

החל מלפני כ־10 שנים, פעילות האגודה

פחתה במידת־מה מסיבות שונות, כמו המצב המדיני ועוד. דרישות האגודה כיום הם שיתנו לה את קרקעותיה, או לפחות קרקעות חילופיות במקומות אחרים. כשאנו שואלים את חברי האגודה על ערך הקרקעות, הם אומרים שהקרקעות לא ניתנות כלל לכימות כספי. המאבק, זאת הם כן מוכנים לומר, הוא על שטח של מעל 100 דונם – קרקע שעליה יש מידע ברור ששייכת לאגודה, אך יש שטחים שעליהם אין מידע מספיק. לאגודה אין כיום כמעט במה לפעול, אך עדיין היא מתכנסת מפעם לפעם. באגודה יש חברים עם דעות אופטימיות לעתיד, החושבים שאם היו עובדים חזק, היה ניתן לעשות דברים גדולים, אך כמו תמיד, גם כאלה עם דעות פסימיות הסוברות שהמאבק אבוד.

כיום חברים באגודה, כ־65 חברים רשומים, שרובם יורשים של מייסדיה. לאגודה משרד פעיל במתכונת של חצי יום בירושלים, המתופעל מאותם כספים שקיבלו בכל זאת בזמנו מהמדינה. מכספים אלו שולם גם לכל אותם עורכי־דין ומוודדים שעזרו לאגודה במהלך השנים.

השמות המוזכרים שוב ושוב כפעלתנים במיוחד בעבר האגודה, הם איש 'העדה החרדית' הרב יצחק ברטשטיין, שלפני שנים היה פעיל רבות בנושא הוצאת האגודה מפירוק, יחד עם ר' נחמן בולבין, על אף שאינו חבר בה. גם בית־הדין של 'העדה', בזמנו של הראב"ד הגרי"י פischer זצ"ל, היה מעורב בכל הפעילות, והתעניין בה רבות. אדם חבר נוסף באגודה, הוא בני מושקין, אדם חילוני ששימש כדובר הקק"ל, והוא חבר פעיל באגודה על אף גילו המבוגר. שלמה רייכנברג, שהיה מנהל בנק פא"י היה אף הוא חבר באגודה. יהודה שוורצמן, יו"ר האגודה כיום, מספר לנו על פעילות האגודה כיום. בהנהלתה חברים שישה אנשים, והיא מצליחה לשמור על הקרקעות, בין השאר, גם באזור גבעת זאב. שוורצמן טוען כי ברגע שהאגודה תיסגר, המדינה תיקח לעצמה את כל אותן קרקעות. כיום, כאמור, ישנה פעילות על אש קטנה, בעיקר בעניין רישום קרקעות האגודה על שמה, כדי שביום מן הימים אם יתפתח משהו בעניין הבעלות על הקרקעות, האגודה תהייה הבעלים, ולא נכדיהם של המייסדים.

נכדו של רבי עמרם בלוי, הרב לייביש בלוי, אליו פנינו בעניין, סיפר לנו כי אין למשפחתו כל התנגדות לרשום את הקרקעות על שם האגודה, "הכול נמצא תחת סמכותו של בית־הדין של העדה החרדית", הוא מדגיש.

אהרן לוריא מספר לנו כי עד היום נערכות באגודה בחירות מידי שנתיים, וישיבות הנהלה פעם בפעם, כשהמטרה העיקרית היא לשמור על ה'גחלת', או במילים ברורות יותר: על הקרקעות. לפעול ממש לא ניתן, שכן הקרקעות נמצאות מעבר לקו הירוק.

מזכיר האגודה כיום, שלום פרוש, מספר לנו על משרד פעיל ויעיל, שכמעט ואין לו הוצאות, אבל מלא בעבודה שוטפת, בנושאים משפטיים ועוד. "אנחנו רוצים להגיע ליום בו נוכל ליישב בשטחים שלנו את משפחות חברי האגודה, או לפחות חילוף קרקעות עם המדינה בשטחים אחרים".

אם מישהו ילמד מהתנהלות 'רמתיים צופים' משהו על עקשנות ודבקות במטרה, הכתבה הזו כבר הייתה ברת־תועלת.

שי אגסי, היזם הישראלי של 'המכונית החשמלית', סימן השבוע עוד וי גדול, עם פתיחתו של מרכז המבקרים הראשון בפי גלילות שמצפון לתל אביב, בו כל אחד מכם יכול לגעת ולהרגיש, להיכנס למכונית החשמלית ולנהוג בה | קלישאות וביטויי התפעלות רבים נזרקו השבוע בחלל האוויר, כמו: "לגעת בעתיד", "להוביל מהפכה", ואפילו פיתרון של בעיה המעיבה על האנושות" | בעקבות נהיגת המבחן, נדהם שלום פרוינד לגלות שלמרות שציפה לקלנועית מגוחכת - מדובר במכונית חשמלית מחשמלת, בעלת תאוצה גבוהה מחד, ותחושת נסיעה שלווה מאידך, אך בעיקר - דממה מוטורית מדהימה שהותירה אותו עם השאלה המטרידה: איפה בדיוק מתחבא המנוע

לאן נעלם המנוע | נסיעת המבחן ב'מכונית החשמלית' החדשה של שי אגסי התבררה כחוויה מוטורית שקטה במיוחד

חשמל באוויר

ישראל עלה בשנים האחרונות הרכב החשמלי למודעות הציבור, לאור החשיפה המסיבית לה זכה מיום הרכב החשמלי המקודם על ידי 'שי אגסי', הבעלים של חברת 'בטר פלייס' והיזם של פרויקט המכונית החשמלית בישראל. החיבוק החם שקיבל המיזם מרשויות המדינה עשוי להפוך את ישראל למשתמשת כבדה ברכב חשמלי כבר בתחילת העשור הבא.

אחד הפתרונות המדוברים וגם הוותיקים ביותר למחירי הנפט המאמימים, ולתופעת ה'חור באוזון' כתוצאה מפליטת גזי חממה וזיהום האוויר בעולם, הוא המעבר לכלי רכב שיונעו בעזרת חשמל. רכב זה יקבל את הכינוי; 'מכונית ירוקה' - מכונית ידידותית לסביבה שאינה מזהמת את הסביבה.

השבוע חנך מיזם 'בטר פלייס' את מרכז המבקרים שלו הראשון במתחם פי גלילות. באופן סמלי המרכז ממוקם בתוך אחד המיכלים האחרונים ממערך אספקת הדלק של האתר והוא ישמש את המיזם כדי להפיץ את הבשורה החשמלית. במרכז יראו המתעניינים סרטונים ומציגים בנושא וכן יופעלו בו מספר מכוניות כדי לאפשר הדגמה מעשית.

שי אגסי הוא המייסד והמנכ"ל של חברת בטר פלייס, המתמקדת באחד מן האתגרים הגדולים ביותר של המאה הנוכחית. והיא, בנייה של מערכת תחבורה המונית בת קיימא ששמה קץ לתלות העולמית בנפט. החברה פועלת ישירות עם ראשי ממשלות, יצרני רכב, חברות אנרגיה ואחרים, כדי להפוך למציאות את החזון של כלי רכב חשמליים שאינם פולטים, ומונעים על ידי אנרגיה מתחדשת במדינות ברחבי כל העולם.

חזון זה שאב השראה משאלה מעמיקה שנשאלה בפורום הכלכלי העולמי שהתכנס בדאבוס שבשווייץ בשנת 2005: "כיצד תהפכו את העולם למקום טוב יותר עד שנת 2020?".

שי אגסי, שבוערת בקרבו תשוקה להתמודד עם אתגרים בקנה מידה גדול, ביקש לענות על השאלה הזו באמצעות יצירתה של תוכנית פרגמטית להפסיק את התלות של מכוניות בדלק, להפחית פליטה של חומרים מזיקים, ולפתוח בחגיגות עידן של תחבורה בת-קיימא. את 'בטר פלייס' ייסד כאמור שי אגסי, ובשנת 2007 השיק את החברה באופן רשמי. בשנת 2008 הפכה 'ירוניסאן' הצרפתית ליצרנית הרכב החשמלית הראשונה ובזכותו של אגסי הפכה ישראל במקביל למדינה הראשונה שתאמץ את המודל של בטר פלייס לבניית רשת פתוחה שתאפשר אימוץ המוני של כלי רכב חשמליים ומימוש של תחבורה כשירות בר-קיימא. מייד לאחר מכן, נוספו גם דנמרק ואוסטרליה לרשימת המאמצים את הרעיון כדוגמת ישראל. וכיום כבר נמצאת החברה במגעים עם למעלה מ-25 מדינות, עם יצרני רכב גדולים ועם שותפים פוטנציאליים אחרים ברחבי העולם.

מהו המשותף לחברות 'נייקי', 'אפל' ומיזם הרכב החשמלי 'בטר פלייס'? העומד בראש המיזם, שי אגסי, מצהיר השבוע, כי בכוננת בטר פלייס להפוך למותג בינלאומי

בדומה לחברת המחשבים 'אפל' או יצרנית ציוד הספורט 'נייקי'. "הלוגו שלנו יהיה כמו התפוח של אפל או 'הסווש' של נייקי", אומר אגסי, ומבטיח כי "ייקח לנו זמן לבנות את המותג, אבל בעוד שלוש או ארבע שנים נגיע לזה". את הדברים אמר אגסי השבוע בטקס חנוכת מרכז המבקרים הראשון של החברה, כאמור באתר פיג'לילות מצפון לתל-אביב.

אך אין זו ההתייחסות היחידה לאפל שמציע אגסי, שברוך כלל אינו נוהג להצניע את כוונותיו: לדבריו, יש דמיון רב בין המהפכה שחולל מייסד אפל, סטיב ג'ובס, עם נגן המוזיקה ה'אייפוד', ובין המעבר לשימוש במכוניות חשמליות. אגסי מבהיר כי כשם שחברת אפל הרגילה משתמשים לרכוש מוזיקה באמצעים אחרים מחוץ לחנויות ולהטעין אותה על גבי נגני המוזיקה, כך חברת בטר פלייס תרגיל את הנהגים לרכוש "זמן נסיעה" מהחברה ולטעון אותה במכונית החשמלית.

כשאתה יוצא מ'בטר פלייס', ונכנס למכוניתך המונעת בדלק, אתה מרגיש קצת, אולי כמו כוונת המשורר. הסיור במרכז, הממוקם באחת מחביות הענק של פי גלילות, כולל סרטון המסביר חוויה אינטראקטיבית, וכמובן, התנסות אישית במכונית החשמלית

מנכ"ל בטר פלייס בישראל, משה קפלינסקי, מוסיף ואומר כי פתיחת המרכז היא "נקודת ציון חשובה בהתפתחות החברה. לא עוד דיבורים, חזון והבטחות. אלא שמהיום כל אחד יכול לגעת ולהרגיש. אפשר להיכנס למכונית חשמלית, לנהוג בה, ולסיים עם הרגשה ברורה שהיא באמת מתאימה לכולם".

גולת הכותרת של אנשי המיזם 'בטר פלייס' הייתה הצגת המכונית החשמלית שתפעל במרכז המבקרים כרכב הדגמה לקוחות. ואולם אין מדובר ברכב 'רנו פלואנס' שתימכר כאן, אלא ב'רנו לגונה' שעברה הסבה באופן עצמאי על ידי בטר פלייס. הלוגו יצאו מצרפת למדינת דטריוט שבארצות-הברית, שם הסבה אותם להנעה חשמלית חברת 'FEV'. בהמשך הן עברו תקינה אירופאית לאבות טיפוס בגרמניה, הליך שלכשעצמו עולה כמה מאות אלפי דולרים.

אז כן, היה מעניין לנהוג בלגונה המוסבת לחשמל, לחוש בשקט בתנועה שבאופן מעניין לא היה כל כך מוחלט ובכושר ההאצה המרשים. אבל יש להזכיר כי למכוניות אלה מנוע חזק כמעט פי שניים מאשר לפלואנס העתידית (כ-170 כ"ס

לעומת כ-90 כ"ס), כך שאין כאן בשורה אמיתית מי יודע מה. שהרי אנחנו כבר יודעים שמכוניות חשמליות יכולות לנסוע... גם אם ברור שמדובר בצעד חשוב ונוסף של המיזם, השאלות שמקיפות אותו נותרו עדיין ללא מענה. אלה מן הסתם, מחכות לשלבים המעשיים יותר.

סוללה ריקה יוצאת, סוללה מלאה נכנסת

השבוע, הייתה זו החגיגה האמיתית והכמעט מושלמת של שי אגסי, מייסד ומנכ"ל חברת 'בטר פלייס'. וייתכן והיו לו את כל הסיבות הטובות לזרוח מאושר למרות שעתידי של המיזם החדשני שלו עדיין לוט במעט ערפל.

כשאתה יוצא מ'בטר פלייס', מרכז המבקרים החדש של החברה שמתכננת לשנות את העולם, ונכנס למכוניתך המונעת בדלק, אתה מרגיש קצת, אולי כמו פושע. וייתכן וזו בדיוק הייתה כוונת המשורר. הסיור במרכז, הממוקם באחת מחביות הענק של פי גלילות, כולל סרטון המסביר על התלות המיותרת בדלק, חוויה אינטראקטיבית, וכמובן, התנסות אישית במכונית החשמלית שלשמה הגענו. המטרה: לגרום לאנשים להבין שבאמצעות בחירה במכונית אחרת, הם יכולים לתרום את חלקם להצלת העולם. לא פחות. דפנה אגסי, סמנכ"ל השיווק בבטר פלייס ישראל, מתבוננת בקבוצה שעורכת את הסיור ובוחנת כל מילה של סער, המדריך. לשיטתה של בטר פלייס, המהפכה שאותה

היא מציעה דורשת סוויץ' (תפנית), לא רק בעולם העסקי או בזירת הממשל, אלא גם אצלנו, הצרכנים. ואכן, בשלב זה נתונה כל משנתו של המייסד שי אגסי בידיו של אותו סער, וזה אמור לדעת לענות על כל שאלה הקשורה למהפכה החשמלית.

אגסי עצמה, אחותו הצעירה של שי, מספרת לעיתון הכלכלי 'ג'ובס', כי הגיוס האישי שלה לבטר פלייס לא היה ברור מאליה. "היו התלבטויות. לא היה טבעי לעזוב את עולם הסלולר שבו עבדת כעשור. אנשים לא עוזבים בקלות את שוק התקשורת. אבל זה היה משהו שאי אפשר היה לסרב לו".

כששי אגסי חזר מדאבוס לפני 3 שנים ובראשו החזון, הסחרור קרה מאליה, מספרת אגסי. "מהר מאוד המודלים העסקיים רצו בשיחות אצלנו בבית והבנתי שזה מתחיל להתגבש. ואז הוא אמר לי, 'בואי, אני צריך אותך בחברה'. היססתי. החששות התמקדו בשאלה אם הוא באמת צריך שיווק בשלב הזה.

"שי הריץ את המודל בכל העולם, והתחלנו לגלגל רעיונות מעולמות של בניית מנוי ומחקרים ופוטנציאל חדירה בישראל. אמרתי לו שיסגור עם משקיעים ונדבר. כמה ימים לאחר מכן הוא התקשר ואמר לי: '100 מיליון דולר מ'החברה לישראל', מספיק לך? ואז נכנסתי לעניין".

במסיבת עיתונאים שקיימה חברת 'בטר פלייס' השבוע במרכז החדש, חשפה לראשונה את המכונית החשמלית, כיצד פועלת הטכנולוגיה ומהן יתרונותיה ומציעה למבקרים להתנסות בנהיגה ברכבים חשמליים.

את מסיבת העיתונאים פתח יו"ר החברה לישראל, עידן עופר שלאחרונה הוביל השקעה של 72 מיליון דולר בחברה. "אני מאוד גאה להיות חלק מהמאמץ של ישראל ושל העולם

כולו לעבור מהתלות בנפט לאנרגיה חלופית ולאוויר נקי. אנו הבנו שסין וכל העולם לא יכולים להיות תלויים במדינות הנפט, והתשובה היחידה לכך היא המכונית החשמלית".

מנכ"ל בטר פלייס משה קפלינסקי, ברך על ההקמה הזריזה של מרכז המבקרים ואמר: "מרכז זה הוא עוד אבן דרך בהתפתחות של 'בטר פלייס ישראל' בהשגת החזון שלה. לא עוד דיבורים על חזון ואמירות בומבסטיות. מהיום אנחנו נאפשר לכל אחד מאזרחי המדינה לגעת בעתיד הזה. הוא כאן, הוא מוחשי, אפשר להרגיש אותו ולראות אותו".

קפלינסקי אף סיפק מספר נתונים על שיתופי הפעולה של החברה. "יש כבר 92 חברות בארץ שהכריזו כי הן מאמינות בבטר פלייס ובערכים שלנו. 92 החברות מייצגות צי רכב של 45,000 מכוניות, ואני בטוח שזה לא הסוף. אנחנו נמשיך

הנשיא שמעון פרס יחד עם שי אגסי. גם הוא בא להתרשם

במאמץ לחבר את החברות בישראל כדי ללכת יחד איתנו".

כמו כן, הוסיף וציין כי "אנחנו מתכננים ניסוי כולל בסוף השנה שבו מכוניות חשמליות ייסעו ברחבי מדינת ישראל ויבדקו לעומק את הפתרון שלנו. צעד זה הוא רק שלב מכין לכך שבתחילת 2011, שבו על אותה התשתית ייסעו כבר לקוחות פוטנציאליים אשר יהיו שותפים לתיקונים ולשיפורים הנדרשים בתחום הפריסה".

חתן המסיבה שי אגסי בעצמו שהוא לא רק המייסד של החברה אלא אף יוזם הרעיון של המכונית החשמלית סקר את ההתפתחויות של החברה מאז היווסדה ועד היום, אך לא המשיך לדבר על העתיד: "שנת 2010 היא שנה של הוכחות. אנחנו מרכיבים את כל הרכיבים של הפאזל שהולך ונעשה יותר ויותר גדול. כיום יש לנו רשת מלאה בדנמרק. במרכז השליטה אנחנו רואים מי מטעין את המכונית ומתי".

מבחינת עמדות הטעינה ותחנות החלפת המצברים, אזי השנה כבר יוקמו בין 5 ל-10 תחנות החלפת מצברים. בתחילת 2011 המספר יגיע ל-70 ולקראת סוף אותה שנה לכ-100 תחנות החלפה. חלק מהותי מהן יהיה בשיתוף עם חברת הדלק דור אלון (בהמשך הכתבה).

שי אגסי עדיין טוען שלכלי הרכב החשמליים יתרון כספי על פני מקבליהם הקונבנציונאליים.

לדבריו, אומנם עלות הרכישה דומה, אולם עלות ק"מ נסיעה כנראה שתהיה זולה יותר. "אני יכול לומר בכמה בשל תנודתיות מחיר הנפט", אומר אגסי, "אבל בא נאמר שבמחיר הבנזין כיום, עלות ק"מ נסיעה תהיה דומה, ואילו בהשוואה למחירי הבנזין שהיו בקיץ 2008, עליות הרכב החשמלי יהיו זולות יותר".

כשנשאל אגסי: איך יעבדו מכוניות חשמליות? הוא השיב: "רכב חשמלי עובד על תפיסה מאוד פשוטה; המנוע הוא מנוע אלקטרוני (חשמלי), הוא מוזן על-ידי סוללה. הסוללה נטענת בחשמל, והיא נטענת באחת משתי דרכים: או בחנייה - משאירים את האוטו חונה, הסוללה למעשה נטענת, ועד שהגעת חזרה המכונית מלאה ומוכנה לנסיעה נוספת. לחלופין, אפשר להחליף את הסוללה: בדרכים יהיו תחנות טעינה, אפשר להיכנס לתחנה, נקודת ההחלפה דומה מאוד לנקודת רחצת מכוניות - סוללה ריקה יוצאת, סוללה מלאה נכנסת, ואפשר להמשיך לנסוע".

"את הסוללות ניתן יהיה להחליף" אומר אגסי, "כאשר ניסע נסיעה ארוכה - לדוגמה, אני נוסע מתל-אביב לצימר בגליל - בדרך תהיה לי החלפה אחת, כאשר המטרה היא להגיע למצב שבמהלך השנה, בנסיעה רגילה של אזרח ישראלי ממוצע, הוא יעצור פחות מ-50 פעמים בשנה להחלפת בטריות. הווי אומר, פחות זמן מאשר אנחנו נמצאים בתחנת דלק, במודל הקיים היום". "יש לנו יכולת, להערכתך, עד 2020, להיות המדינה הראשונה שעברה להיות נקייה לחלוטין מדלק, או מהצורך בדלק".

מלבד הנגיעה והשכנוע האישי של כל אחד שיגיע למרכז המבקרים, תצטרך 'בטר פלייס' להתמודד עם הכוחות החזקים בשוק: יבואני הרכב שמביאים לארץ מלאי מצומצם, בין היתר בגלל המיסוי. וגם, איך לא, יצרני הרכב הרבים סביב לעולם שגם הם יצטרפו לחגיגה. אגסי טוען כי החברה נמצאת כבר בחודשים האחרונים

בשלב שונים של משא ומתן עם יצרניות רכב שונות בעולם.

וייתכן כי יש לו על מה לסמוך, שכן התכנית השאפתנית שלו ושל אנשי 'בטר פלייס' זוכה לאמון שוק ההון. רק שנתיים לאחר שהוקמה, מקבלת החברה נתן מחיר של מיליארד ורבע דולר לאחר שגייסה 350 מיליון דולר באמצעות בנק HSBC.

סטיארט גוליבר, אחד ממנהלי ההשקעות של בנק HSBC ותומך נלהב בהשקעה, ציין כי הנהלת הבנק מאמינה כי מעבר ממכוניות מונעות דלק למכוניות חשמליות הינו הכרח וכי הוא יצור אפשרויות לגידול עתידי בתעשיית הרכב, ותוך כך יצור הזדמנות השקעה מניבה לבנק. נראה כי מדובר כאן על השקעה אסטרטגית ממשית של הבנק ולא שליחת היד לכיס בכדי למצוא חן בעיני משקיעים בעלי נטייה "רוקה" וסביבתית.

מהדברים שנשמעו על ידי אנשי חברת בטר פלייס ניתן ללמוד על האימון ההדדי וההחלטי שלהם מול שוקי ההון שתומכים במיזם החדשני שלהם. "היעדים שלנו", אומרים בבטר פלייס, "הם מכירה של 100 אלף מכוניות עד 2016 בישראל ובדנמרק, שהיא המדינה השנייה שפועלת לצד ישראל כמובילות הבכורה".

איזו נסיעה

המכוניות בהן יכולים המבקרים לנהוג במרכז החדש הן דגמי אב'טיפוס המבוססים על דגם הלוגנה של רנו. רק בשלב מאוחר יותר יגיעו לישראל המכוניות החשמליות שישווקו לציבור הרחב, ומבוססות על דגם הפלאנס של היצרנית הצרפתית. לדברי קפלינסקי, מנכ"ל בטר פלייס, בספטמבר הקרוב יחל ניסוי כלל-ארצי שיכלול כמה מאות מכוניות, אלפי נקודות טעינה ובין חמש ועשר תחנות החלפת סוללה. הניסוי ימשך שישה חודשים, ולאחר מכן תיערך החברה לקראת השינוק של המכונית שיחל בסוף 2011.

נסיעה ראשונה במכונית החשמלית מותרת רושם לא מבוטל. אם ציפינו כמקובל לוקנועית חשמלית מנוממת, שי אגסי דווקא הוכיח עד כמה אפשר לחשוב בגדול וגם להוציא את המחשבה אל הפועל.

ה'רנו' של אגסי היא המכונית הראשונה, אי פעם, שכל מה שחשבתם שמכונית חשמלית כבר יכולה להיות, כמו: מהירה או נוחה או אולי לא כל כך מסובכת. ככולם הופתענו ובגדול. זו מכונית מדהימה שמגביה גבה מול יכולותיה וביצועיה לעומת הרכב שגודל מאיתנו המון כסף בעבור הדלק המזהם את העולם.

מדובר ברנו משפחתית שגרתית למראה, שלא תישאר מאחור גם במהירויות של כביש 6 למשל. התאוצה דווקא מצוינת, רק ללא הסאונד-אפקט הצפוי של מנוע שואג. וזה אם תשאלו אותי, אחד מהדברים המדהימים ביותר שמגלמת המכונית החשמלית. במקום מנוע רועש של הרכב הטיפוסי עימו כולנו נוהגים או הצטרפנו כנוסעים, אתם מקבלים דממה חשמלית ומחשמלת. שקט מוחלט שגורם לך להרגיש

כשאתה יוצא מ-'בטר פלייס', ונכנס למכוניתך המונעת בדלק, אתה מרגיש קצת, אולי כמו כוונת המשורר. הסיוור במרכז, הממוקם באחת מחביות הענק של פי גלילות, כולל סרטון המסביר על התלות המיותרת בדלק, חוויה אינטראקטיבית, וכמובן, התנסות אישית במכונית החשמלית

הופך אותו ליותר מסוכן מרכב שמונע על נפט.

בקיצור: ניתן להניח שהבנתם את הפואנטה. לרכב החשמלי החדש אותו מייצג בגאווה שי אגסי, יש את מרבית הסיבות הטובות להתגאות. המכונית שקטה בצורה מפליאה ואף מעוררת השתאות, עד כדי כך שאם תעמדו לצד הכביש בעצימת עיניים והיא תחלוף לפניכם, כלל לא תדעו שהיא עברה. גם המהירות שלה מרשימה, והיא נשמרת לאורך כל הנסיעה ללא קושי למרות שיתכן והיא איננה המתמודדת הבטוחה במדד המהירות של רכבי הדלק. בבטר פלייס מבטיחים למבקרים שבאים לטעום את החידוש הטכנולוגי המזהיר, כי אפשר לנסוע ככה 160 קילומטר בלי להחליף את הבטרייה הנטענת.

לסיום ההרפתקה המוטורית, תוך-כדי יציאה אל עולם אולי קצת פחות מזהם, המתנסים במכונית עד כה שואלים מייד, אז איפה נרשמים.

במסיבת העיתונאים שנערכה לרגל פתיחת מרכז המבקרים, הכריזה בטר פלייס על שיתוף פעולה עם חברת תחנות הדלק הגדולה בישראל, דור אלון, במסגרתו יוקמו תחנות להחלפת

מהתחנות של דור אלון הנמצאות בשטחים שאינם עירוניים, עשויות להתאים למנגנון החלפת הסוללה של בטר פלייס.

סוללות בתחנות הדלק של החברה. מנכ"ל החברה, ישראל יניב, אומר כי בתוך כמה חודשים כבר תוקם תחנה ראשונה. לדבריו, כשני-שלישים

התחנות הללו יפעלו במקביל להפעלת תחנת הדלק. תהליך ההחלפה צפוי להיות מהיר, אוטומטי ונוח לנהג. הטכנולוגיה של תהליך ההחלפה מאפשרת ניתוק מהיר ובטוח של הסוללה הריקה מהמכונית, והחלפתה בסוללה טעונה. במהלך התהליך שצפוי להימשך מספר דקות ספורות הנהג אינו נדרש אפילו לצאת ממכוניתו.

"דור אלון הם הראשונים להבין, כי בכדי לספק שירותי אנרגיה לרכב בעתיד, חייבים כבר היום לספק פתרונות מתאימים לצרכן", אמר משה קפלינסקי, מנכ"ל בטר פלייס ישראל.

פיתרון בלתי מושלם

מי שחשב כי המכונית החשמלית תביא לפתרון המושלם והסופי לבעיות איכות הסביבה, טועה. ישנם כמה נתונים שדווקא לא מחמיאים כלל ועיקר לפרויקט החדשני הזה. ובעיקר במדינה כמו ישראל, שקברניטי משק האנרגיה שלה רוצים לבסס מחצית מכוח ייצור החשמל שבה על פחם מזהם. כלומר: כידוע, האנרגיה אינה באה משום מקום. ואם לא שורפים עבודה דלק במנוע, צריכים לייצר אותה בתחנות כוח שיוצרות בעצמן זיהום לא מבוטל בלשון המעטה.

בנוסף לכך, למרות האופטימיות שאנשי חברת 'בטר פלייס' משרדים, טרם נפתרו מספר סוגיות משמעותיות שעשויות לעכב את התקדמות המיזם בארץ ובעולם: עדיין לא נקבע סטנדרט בינלאומי לכלי רכב מונעים בחשמל, שייקבע תקנים באשר לעמדות הטעינה, תחנות להחלפת סוללות, ועוד.

כמו כן, טווח הנסיעה של הדגמים המסחריים הראשונים צפוי להיות כ-160 עד 200 ק"מ בלבד, מה שעשוי להרתיע לא מעט נהגים. זאת ועוד: מלבד חברת רנו-ניסאן, בינתיים אף יצרנית רכב בינלאומית לא ממש הצהירה בגלוי על מחויבות לפתרון הנועה חשמלי. עובדה שעשויה לפגוע משמעותית ביכולתה של 'בטר פלייס' לשווק את רעיונותיה.

ההתמכרות לנפט היא חלק מהתמכרות קשה ורחבה יותר - ההתמכרות למכונות. בישראל הצפופה אין אלטרנטיבה למכונית הפרטית, ולמרות העלות הגבוהה, הפקקים וקשיי החנייה, יותר ויותר אנשים בוחרים להחזיק אחת כזאת. אבל גם אם המכונית הפרטית שלנו תונע בחשמל שיווצר באמצעים נקיים לגמרי (רוח, שמש או מים), היא עדיין תהיה כלי בזבזני ומזהם. מכונית לא יוצרת רק זיהום אוויר, אלא מצריכה גם כבישים רחבים ומקומות חנייה רבים, ולכן היא פוגעת בטבע וגם במרקם החיים העירוני.

אנשי ירושלים | 'טשיקאווע שטיקלאך וואס מען קען זיך באסמאקעווען נאר מיטן זען...' - קטעים מעניינים שאפשר להתענג עליהם למראה עיניים... (מתוך הקדמת 'זיכרונות מאה שערים')

שכונת מאה-שערים, בתמונה הקטנה:
הרב יוסף משה יאקאב שיח'

במשך שלושים שנה עבד הרב יוסף משה יאקאב למפות את יקיריה של שכונת מאה-שערים שמרביתם כבר אינם בין החיים | חלקם היו ערירים וגלמודים, חלקם רווקים מזדקנים, וכולם מרגליות זוהרות שהסתובבו בסמטאות מאה-שערים, ומלבד הכינוי שלהם, אף אחד לא ידע עליהם מאומה, גם לא את שמם האמיתי | הספר החדש שיצא השבוע מכנס את כולם לתוך כרך אחד מתוך חמישה כרכים שעתידיים לצאת לאור, מביא את סיפורי חייהם הבלתי-ידועים, תמונות נדירות שלהם, וחמלה רבה אחת | האנשים שרגליהם בארץ וראשם מגיע השמימה

מאה שערים של זיכרונות

אם הנכם ירושלמים מבטן ומלידה, וגם אם לא – אך יש בלבכם מקום לניחוחה של ירושלים, בודאי חשבתם אי־פעם כי יש צורך לרכז לספר אחד את יקיריה של ירושלים, שכולנו זוכרים, אך לא כולנו מזכירים. ולא, לא מדובר על גדולי ירושלים, רבניה או אדמו"רים, אלא דווקא יהודיה הפשוטים. המרגליות הזוהרות שהסתובבו בסמטאות מאה־שערים, לעתים עריריים וגלמודים, כאשר במרבית המקרים אף אחד אינו יודע עליהם מאומה מטוב ועד רע, והם שקועים בעבודת ה' שלהם, בעשיית חסד לעוד יהודי, בהעלאת חיוך על פניו של עוד נדכא וסובל.

יהודים אלו הם אבנים מאבניה של מאה שערים, חלק גדול מהם, ולמעשה רובם הגדול כבר אינו בין החיים, ודווקא בשל כך, המבוגרים יותר מבין הקוראים, אנשי ירושלים שבוודאי זוכרים אנשים אלו, אך לא ממש יודעים מה הוא סיפורם, מאין הגיעו, ומה הסתירות מאחורי חזות הפשטות שעטתה אותם – ישמחו מאוד לגלות ספר חדש שיצא השבוע לאור.

במשך למעלה משלושים שנה עמל הרב יוסף משה יאקאב, בן־ירושלים בעצמו ממספר דורות, על ריכוז החומרים לסדרת ספריו שהראשון שבהם יצא השבוע לאור, "זיכרונות מאה שערים". מדובר בסדרה שללא ספק תהפוך לנכס מונומנטאלי לכל מי שירושלים יקרה לו ומעניינת אותו.

הספר מביא תיעוד נדיר, בכתב ובתמונות לחייהם של אותם יהודים נחבאים אל הכלים, שכולנו הכרנו, כולנו ראינו ב'זכרון משה' או בשטיבלאך של 'מיישורים', ידענו אולי מה הכינוי שלהם בפי ההמון, אך לא ידענו אפילו מה שמש האמיתי, ובוודאי לא מה קורות חייהם. המיוחד בספר היא העובדה שמלבד עבודת התחקיר הרבה וארוכת־השנים שנעשתה בו, הוא מצליח בין שורותיו, באופי בו הוא כתוב ומוגש בפני הקורא, להביא את ניחוחה של מאה־שערים, כפי ששנים כבר לא השתנה, דווקא דרך האנשים שנראים לנו פשוטים, שהסתובבו בסמטאות אלו, ושאוּלי – עדיין מסתובבים בהן, ואנחנו לא ממש שמים לב אליהם.

הדרך בה מחבר הספר, הרב יאקאב מצביע על כוונתו בעצמו, גם בה יש חן מיוחד. "בספר זה נפתח צוהר מאיר, לראות ולהתבונן בחייהם של אנשים כאלו שרגליהם ניצבו ארצה וראשם הגיע השמימה, בהם תלמידי חכמים גדולי תורה צדיקים ויראי ה', וביניהם גם כאלו שלכאורה פשוטים שבפשוטים על פי מראיהם, כלפי חוץ אפילו 'מוזרים' ו'משונים' – אבל את פנימויות יקר ערכם לא ניתן לתאר ולשער. חלק מאנשים אלו גלמודים היו ולא השאירו אחריהם זרע של קיימא. אי לכך אין מי שיזכרם ביום ה'יארצייט' שלהם. על כן מצאתי זכות לנפשי להעלות על הכתב מעט ממעשיהם הטובים, בציון יום פטירתם, כדי לזכות את הקוראים לגמול עמהם חסד של אמת".

כמו כן, מוסיף מחבר הספר בהקדמתו, "טרחתי ובררתי את מוצא משפחתם, הוספתי תמונות נדירות שלהם והבאתי אותם לצד קורות חייהם, למען הזכירם לטובה, ולמען ילמדו

ממעשיהם ואורחות חייהם".

"אני זוכר את ילדותי", מספר הרב יאקאב, "התגוררנו אז בקטמון ברחוב חזקיהו המלך, ואבי שליט"א הביא הביתה אורחים רבים, כאשר אני בתור ילד זכיתי לשמשים. בין אלו זוכר אני במיוחד את רבי שלמה יהודה דונברג (סלמון) זצ"ל, שאמרו עליו שהיה מן הצדיקים הנסתרים. "למרות שהייתי ילד זכיתי לשמשו ובהזדמנויות אלו לעקוב אחריו. ראיתי שהוא מסתיר דברים רבים, והנסתר רב אצלו על הנגלה, ולמדתי לראות שיש באנשים אלו דברים נשגבים מאד".

לנוכח התמיהה, מה הביא אותו להתחיל לכתוב את קורות האנשים הללו ולאסוף אותם לכדי ספר ואפילו סדרת ספרים – מספר הרב יאקאב כי כאשר האדמו"ר הרה"ק רבי אהרן

לנוכח התמיהה, מה הביא אותו להתחיל לכתוב את קורות האנשים הללו ולאסוף אותם לכדי ספר ואפילו סדרת ספרים – מספר הרב יאקאב כי כאשר האדמו"ר הרה"ק רבי אהרן הבעלזא זיע"א, הגיע לקטמון, נהג להתארח בביתם. "בשבתות הללו כשהרבי היה בתארוה אצלנו מעשרים איש – סעדו ולנו בביתנו. "אבי שליט"א הכין תה והביאו לבית־המדרש, למרות שגרנו בקומה שלישית ובמרחק כמה דקות הליכה. אף על פי כן לא ויתר אבי על המצווה. אבי שליט"א זכה לשרוד מן השואה האיומה שפקדה את ישראל. לעתים נהג לספר לנו מן התלאות והאימים שסבלו אחינו בני ישראל בעת ההיא. תמיד אמר כי אסור לשכוח את אשר עבר עלינו, וגם בספר הזה הבאתי מסיפורי חייהם של ניצולי השואה.

בבעלזא זיע"א, הגיע לקטמון, נהג להתארח בביתם. "בשבתות הללו כשהרבי היה בקטמון התארחו אצלנו למעלה מעשרים איש – סעדו ולנו בביתנו.

"אבי שליט"א הכין תה והביאו לבית־המדרש, למרות שגרנו בקומה שלישית ובמרחק כמה דקות הליכה. אף על פי כן לא ויתר אבי על המצווה. אבי שליט"א זכה לשרוד מן השואה האיומה שפקדה את ישראל. לעתים נהג לספר לנו מן התלאות והאימים שסבלו אחינו בני ישראל בעת ההיא. תמיד אמר כי אסור לשכוח את אשר עבר עלינו, וגם בספר הזה הבאתי מסיפורי חייהם של ניצולי השואה.

"בדרך שחינכני אבי, זכיתי גם אני להכניס אורחים הביתה. מדי פעם סיפרתי לו סיפורים שונים ששמעתי מפי האורחים הסועדים על שולחני. אבי הקשיב בתשומת לב מרובה לסיפורים והגיב: "יוסלע, פארשרייב, עס וועט נאך אמאל צו ניץ קומען" – תרשום את הדברים שאתה רואה ושומע מהאורחים כי זה יהיה

ר' מרדכי זיצמן ז"ל על יד ה'שטיבלאך'

לתועלת גדולה. יום יבוא ויחפשו בנרות אנשים פשוטים כאלו... ברוך ה' שמעתי בקולו ורשמתי, והנה הסיפורים יוצאים כעת בספר זה".

השבוע, עם צאת הספר, אנו מפרסמים כאן ארבעה קטעים מתוך הספר – ארבעה קטעים המשמשים זיכרון לארבעה אנשים שהסתובבו בסמטאות מאה־שערים והשאירו בהן, למרות השנים שחלפו את חותמם, ובנו – את זיכרונם.

כשה'דער יעקישער איד' בעט במגרש הפוטבול

במגרש הכדורגל בווינה, הגיע ר' מרדכי זיצמן למסקנה כי מקומו אינו כאן. וכי מה לו ליהודי לחפש במקום שהרגליים הם העיקר, ולא הראש והמוח?... מילא גוי, אבל יהודי, נזר הבריאה!?!... אבל בל נקדים את המאוחר.

ר' מרדכי זיצמן, הגרוש הגלמוד, שהתגורר ב'מילֶנְעֶר'ס הייזער' – 'בתי מילֶנְעֶר' שבקרבת שכונות 'בית ישראל' ו'מאה שערים', וכונה בפי מכריו "דְּעֶר יַעֲקִישְׁעֶר אִיד", נולד לאביו ר' דוד צבי זיצמן ז"ל בווינה שבאוסטריה ב"יז' אייר תרנ"ז, בשכונה שכונתה "עֶרְשְׁטֶער פֿאַצִּיק".

את קורותיו במגרש הכדורגל הוינאי, סיפר לי פעם אחת בשבת לסעוד אצלי, כי לעתים היה אוכל אצלי בשבתות וימים טובים. הוא סיפר כי בבחרותו היה שחקן כדורגל מצטיין ומבוקש. הבטיחו לו "הרים וגבעות" עבור תפקידו, והוא שעדיין בחור צעיר היה, התפתה והסכים.

אבל כשגבר קצת והבין כי אין ממש בבעיטות הרגליים בכדור, בוש היה במעמדו, מה עוד שדרשו ממנו להגיע למשחקים שהתקיימו גם

ביתו של ר' מרדכי זיצמן ז"ל

בשבתות וחגי ישראל. על כן בעט בכדור – אבל הפעם לצמיחות. הוא וויתר על כסף רב ועל "כבוד" והערצה, וקידש שם שמים רבים בהצהירו: כי בתור יהודי אינו מוצא מקומו במגרש ה"פּוֹטְבּוֹל".

אחר שבעט במגרש הכדורגל ועזבו, החליט ר' מרדכי לעזוב גם את מדינת אוסטריה ולעלות לארץ ישראל. היה זה ב"ז בכסלו תרצ"ט. וכך הגיע ר' מרדכי לירושלים והתיישב בבתי מילֶנְעֶר. את ה'שְׁטִיבְלֶאך' במאה שערים קבע לְבֵית תפילתו, והיה מתפלל בכוננת הלב ובדמעות שליש. שמח בחלקו היה, ממעט בדיבור, ומימיו לא התעניין בפוליטיקה. וכשניסו לעוררו לחוות דעה על ה'חדשות', הגיב בנחישות כי שום תכלית לא תצמח מכך, וחבל על הדיבורים.

כנתין אוסטרי זכאי היה לפנסיה, ומכסף זה ששלחו לו ארצה התפרנס. אבל לעצמו שייר רק לנצרך ממש, ואת רוב רובו של הכסף חילק לצדקה. צנוע היה ר' מרדכי, ועל כן לא ניכרו בו סגולותיו, אבל מעובדה אחת שסיפר לי, נדהמתי מגדלותו.

יחזרו בתשובה!".

באותה שבת עלה לתורה וברך ברכת הגומל. כשחלה את חוליו בו נפטר, ושכב בבית החולים על ערש דווּי, באתי לקיים בו מצוות ביקור חולים. הוא שמח לקראתי וביקש ממני טובה גדולה, לבקש מן הרב שלום אפשטיין – מנהל מוסדות התורה 'מאה שערים', לבקר אצלו. כאשר הרב אפשטיין הגיע, מסר לו את כל כספו עבור ה'תלמוד תורה'.

ר' מרדכי ב"ר דוד צבי זיצמן ז"ל נפטר בן שמונים ושמונה, ב"ז טבת תשמ"ה ונטמן בהר הזיתים. תנצב"ה, יהי זכרו ברוך.

מפגש טלפוני מרגש בית הספיקע'ר רבי

כשהגיע ר' אהרן קאביור ארצה מפולין, אחר השואה, בחודש אייר שנת תש"ח, הוא לא ידע מימינו ומשמאלו בכל הנוגע להנהגה ולנהלים בארץ. הוא עוד לא הספיק להתאושש ולנשום אויר צח, וכבר גייסו אותו לצבא. הבית ר' אהרן סביבו, ותהה בליבו מדוע האנשים אותם הוא רואה, אינם כדוגמת החסידים שהכיר ב"שְׁטִיבְל" בפולין הרחוקה שלפני השואה... כשהחל לשאול שאלות, היכן אפשר לפגוש יהודים של פעם ומה עלה בגורלם, השיבו לו חד משמעית, כי אחר השואה התהפך העולם. עכשיו, כאן בארץ ישראל, יושבים "ישראלים" אשר מטרםם היא להפריח את השממה ולזקוף את הראש, לא עוד שואה כי אם תקומה! החיים של פעם נקברו תחת מצבורי האפר בעיירות בפולין – כך הסבירו לו.

ר' אהרן היה לחייל מן המניין, ובלבו היהודי החליט להשתלב עם מקימי הארץ ובוניה. אמנם בלב פנימה חש, לא אחת, צביטות מעיקות, געגועים אל העבר, אל הוריו הכשרים והישרים, אל אחיו אשר חן יהודי בדמות פיאות, עיטר את לחייהם, ואחיות צנועות וחסודות, בלבוש, במראה ובדיבור.

היה ר' אהרן נאנח במסתרים, ומחניק את געגועיו במעמקי לבו. כאשר השתחרר מן הצבא, הלך והתיישב בעיר אחת בצפון הארץ. פעם אחת, בעת שרותו במילואים, הגיע בתוקף תפקידו הצבאי לירושלים עיר הקודש. כבר בעמדו בשערי ירושלים, חש בריח מיוחד במינו. אווירה שונה ממה שהורגל עד הנה, שאבה אותו פנימה, ובעודו פוסע אל העיר, נושם לקרבו את אוירת הקודש, הגיע לשכונת "מאה שערים". כאן צריך היה לשכנע את עצמו כי אינו הוזה ואינו חולם. העיירות הרחוקות, הקבורות באפר ברחבי פולין, קמו כאן לתחייה לפני עיניו... יהודים יראים ושלמים הלכו מהכא לתם, ומהתם להכא; מבתי כנסת עלו זעקות תפילה, עניית "אמן" ו"ברכו"; מחדרים ושיבות בקע קול תורה, ור' אהרן ההלום, חש כי שיקרו אותו.

מדוע אמרו לו כי כבר לא נשארו יהודים של פעם?... הנה רואה הוא בעיניו קיום הפסוק "נצח ישראל לא ישקר". הוא שלף ממחטה בצבע חאקי מכיסו, ניגב זיעתו ופסע בחרדת קודש ל'שְׁטִיבְלֶאך' פנימה.

אחר כך לא שב עוד לעיר מגוריו. הוא איווה את מאה שערים למושבו, וחש כי כאן קשר את קצוות העבר לשרשרת העתיד. כ"ק האדמו"ר מְסָפִינְקֶא התגורר ברחוב סלטנ, ור' אהרן החל

^[1] פרשת משפטים תש"ע

ר' אהרן קאביור ז"ל בחתונה עם האדמו"ר מנדבורנא שליט"א

לבקר בחצרו. אולי הייתה משפחתו קשורה לחסידות זו עוד לפני השואה, ואולי מצא בה מקום ניחומים, ועל כן נשאר שם.

הרבי קירבו מאד, והוא נשאר בחסידות זו עד סוף ימיו. בִּסְפִינְקָא התפלל, ובה מצא מרגוע לנפשו. הכרתי את ר' אהרן, כי אף אני עצמי גרתי בקירוב מקום, וביום מן הימים התוודעתי אליו. אחד מבני האדמו"ר מספינקא סיפר לי בהשתאות כי ביום מן הימים נודע כי אחיו של ר' אהרן שרד את השואה, ולאחריה נדד לארגנטינה.

בחצר הרבי החלו במאמצים לאתר את האח, ולקשר טלפונית בין שני האחים הניצולים, לבית קאָביוֹר.

הסובבים שותפים היו להתרגשותו של ר' אהרן בעת שנוצר הקשר הטלפוני בינו לבין אחיו במרחקים. אך התרגשותם גברה שבעתיים כאשר מיד עם תחילת השיחה שאל ר' אהרן את אחיו בעוד עיניו דומעות: "תפילין כבר הנחת היום?...?"

ר' אהרן פלג גוף היה, לאחר שאבד את אשתו במלחמה, ולא ידע מה עלה בגורלה. חייו לא היו קלים, והיה עובר ממקום למקום לאסוף צדקה. אף על פי כן היה שמח בחלקו, והשתדל תמיד לשמח אנשים ולבדח אותם במילתא דבדיחותא. **ר' אהרן ב"ר אריה דוב קאביור ז"ל, נפטר בא' בטבת תשנ"א, ונטמן בהר הזיתים. תנצב"ה, יהי זכרו ברוך.**

קוגל חם ופרוסות' מזונות' לשכנים

אברך הייתי, כשהוריי עברו לגור ברחוב דבורה הנביאה הסמוך ל'מאה שערים'. מדי יום ביומו באתי לבקר את הוריי. "תפקיד" קבוע הוטל עלי ביום שישי, תפקיד שענינו שליחות של מצווה.

בשכנותינו דרה משפחה צנועה וישרה, צנועה במעשיה והליכותיה, ואין בה שום סממנים שיש בהם להבליט בני אדם על פני עמיתיהם. היה זה זוג מבוגר, הבעל, ר' אברהם ערליך, ממעט דביבורים היה, מתחמק מעיני הבריות ואינו מחפש להיכנס לשיג'ושיח מיותר. שמעתי אומרים כי פליט שואה הוא, אוד מוצל מאש,

השתקן, הנחבא אל הכלים, הצטייר בפני כמסתיר את עצמו מפני הבריות, ולא לחינם ממעט הוא בדיבור. אבל כאשר בגרתי והחיליתי להתחקות אחריו הבחנתי בו בסממנים בהם נתעטרו רק אנשי מעלה ידועים, והתקשיתי להאמין לפני מי אני עומד...

ר' אברהם נולד בְּשִׁדְלוֹבְצַא, פולניה, בשנת תרס"ט. לירושלים הגיע בשנת תרצ"ח, בעודו בחור. פניו חתומות, ועיניו בוערות, כנר דולק לזכר בני משפחתו – כולם, אשר עלו בסערה השמימה במשרפות הנאצים, הי"ד. מיד עם בואו החל לחפש מקום של תורה, וכך הגיע לישיבת 'שפת אמת'.

הבחור השתקן בעל העיניים הבעורות התגלה כעילוי אשר ידיו רב לו בשבילי התורה.

אחר שבעט במגרש הכדורגל ועזבו, החליט ר' מרדכי לעזוב גם את מדינת אוסטריה ולעלות לארץ ישראל. היה זה בי"ז בכסלו תרצ"ט. וכך הגיע ר' מרדכי לירושלים והתיישב בבתי מילנער. את ה'שטיבלאך' במאה שערים קבע לבית תפילתו, והיה מתפלל בכוונת הלב ובדמעות שליש

ונכאב, בא אצלו הרה"ק ה'פני מנחם' מגור זצ"ל, לבקרו. הרבי נכנס עמו בשיחה תורנית מעמיקה שהתארכה זמן רב מעבר לביקור שגרתי אצל חולה מתייסר. כאשר קם הרבי ללכת, אמר לו: 'מה נאמר, חפצתי להמשיך עמך ב'שקלא וטריא' של תורה, אבל הגבאים מבקשים לצאת כבר לדרך'...

ר' אברהם ב"ר ר' מנדל ערליך ז"ל, נפטר ביום כ"ב שבט תשנ"ט, שנה אחר פטירת אשתו, מרת בתיה ב"ר מרדכי ע"ה, ביום ב' כסלו תשנ"ח. הם הותירו אחריהם חלל של אנשים "פשוטים" אשר רגליהם מוצבות ארצה והאשם מגיע השמימה. נטמן בהר המנוחות. תנצב"ה, יהי זכרו ברוך.

הרבי מבעלזא אמר: עדיין לא הגיע הזמן

ר' שמחה זאב ירושלמי נולד בשנת תרס"ו. בן שש שנים היה ר' שמחה זאב כאשר אביו נסע עמו הרהר"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע, כדי לקבל את ברכתו לעלות לארץ ישראל עם משפחתו. אבל הרבי לא הסכים "עַס אִיז פֿאַר דָּער צײַט" – עדיין לא הזמן, גער בו. כי בעת ההיא התעוררו הציונים לעלות לארץ־ישראל ועל כן עשו תעמולה גדולה ונרחבת. כיון שהרבי לא נתן את הסכמתו וברכתו, נשארה המשפחה בפולין.

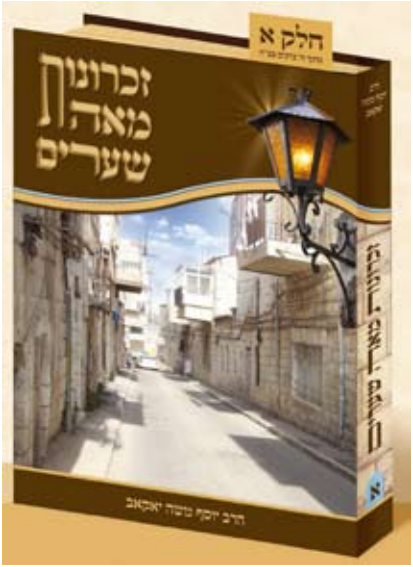
כאשר הגיע ר' שמחה לפרקו, נכנס לחופה עם בת זוגו והקים בית עם צאצאים. כאשר הפכה השואה הנוראה את העולם על כרעו ועל קרביו, נסחפה גם משפחתו כעלה נידף בסופה איומה. לאחר המלחמה קם ר' שמחה ונסע לארגנטינה, בה חיפש תעסוקה עם תכלית, והיה למלמד תינוקות של בית רבן. לאחר ששהה בארגנטינה כמה ששהה, החליט לעלות לארץ הקודש. עדיין עמדו לנגד עיני רוחו דברי הרבי שאמר לאביו לפני שנים. "עכשיו כבר הגיעה העת" – הרגיש בלבו. לארץ ישראל הגיע בימים הטרופים של מלחמות עקובות מדם עם השכנים הערבים. שלחו אותו ל"יסוד המעלה" ובה נשא אישה בזיווג שני. כיוון שביסוד המעלה לא היה יישוב חרדי כלבבו, ואפילו לא מנין לתפילה, נהג ללכת מדי שבת בשבתו לַצְפֶּת הסמוכה, כדי להתפלל במניין. כמו כן לא השתמש במים וחשמל מחשש חילול שבת.

לימים נפטרה אשתו, והוא עקר לירושלים, ובה התיישב ב'בֵּיתֵי מִילְנֵר' שבשכונת בית ישראל. הוא קבע מקום תפילתו בבית מדרשו של הרבי ממאטערסדורף, הרה"צ רבי בונם יואל זצ"ל בן הרה"צ רבי ישראל ממאטערסדורף זצ"ל, בבתי אונגרין.

ר' שמחה עסק בצדקה וחסד, ובעצמו כיתת רגליו לאסוף כספים. מכסף זה רכש שסי"ם מפוארים מאירי עיניים, וחילקם לשיבות ולבתי כנסיות. ר' שמחה גבאי־הצדקה היה יהודי ירא ושלם, ובעמדו בתפילה ירדו עיניו פלגי מים. כן אמרו עליו שידע בעל פה את הספר 'חיי אדם', ולא רק בעל פה, כי אם גם הלכה למעשה.

ר' שמחה זאב ב"ר יעקב דב ירושלמי ז"ל, נפטר בכ"ט בתשרי תשס"א. תנצב"ה, יהי זכרו ברוך.

-
-
-

מי שיעיין בספר ייווכח בעובדה מעניינת, ואפילו מתמיהה לרגע אחד – בכל עמוד של הספר מופיעה, אמנם בהקטנה, תמונתו של מחבר הספר. בשיחה קצרה עם הרב יאקאב אפשר להבין כי התמונות הללו אינן חסרות לו – אך הוא בכל זאת הקפיד שהן יהיו בכל עמוד – וכל זה על מה ולמה?

כשאנו שואלים אותו שאלה זו, הוא עונה לנו בפשטות המתוקה מדבש המאפיינת אותו, ומספר כי כבר שלושים שנה שהוא עובד על הוצאתו של הספר לאור, ובמהלך כל השנים הללו, באו אליו אנשים רבים בטענות. "אני פוגש אנשים שאומרים לי, 'מה? אתה הולך להכניס את אבא שלי עם כל המשוגעים בספר? ולמה הם אומרים זאת, כי אצל אנשים רבים היו חלק מהיהודים הללו נראים כמו משוגעים. הם לא הכירו אותם והסתכלו רק על המראה החיצוני..."

"ובכן, אמרתי לאותם יהודים, 'אתם יודעים מה? איפה שאבא שלכם יהיה, אהיה גם אני – הם שמעו את זה וכבר לא היו להם טענות – על־כן,

הקפדתי בכל עמוד לשים גם את תמונתי שלי". כאשר שומעים את התשובה המדימה הוז, שפותחת צוהר על כל כוונתו של המחבר בהוצאת הספר, לא ניתן שלא לראות כיצד פשטותם של האנשים את חייהם תיעד במשך עשרות בשנים, דבקה גם במחבר הספר, פשטות יקרה, מאלו שלא ניתן למצוא במקומות אחרים מאשר בסמטאות 'מִישוּרִים' הירושלמיות.

גם בהבחנה קצרה בהקדמה שכתב הרב יאקאב לספר, ניתן לראות את היראת־שמים הפשוטה, את אהבת ה' והדבקות בתורתו ובמצוותיו. "זאת אבקש מכל מי שהספר הגיע לידיו", כותב הרב יאקאב בהקדמה לספר, ואנו מצטטים את דבריו בלא שינוי כלל. "שהיות ויתכן שטעייתי בשם או בתאריך הלידה והפטירה וכיוצא בזה, לכן אני מבקש לדון אותי לכף זכות כי היא כשגגה היוצאת, ואני מבקש שתתקנו אותי אבל רק בכתב (בפקס מס' 15325374587), ולא על־ידי הטלפון. כדאי לציין כי שיחת טלפון נשכחת מהר, והתועלת איננה כבכתב. בסוף הספר אצרף מעטפה וכתובת, ונא לשלוח אלי לפי הכתובת המופיעה על המעטפה. וכן על דרך זה, כל טעות שתמצאו בספר, או הוספות על הנכתב, הראויות לעלות על מכשב הדפוס, בכדי שאוכל לתקן ולהוסיף במהדורה הבאה, ואי"ה אוסיף את שם האיש המתקן, כמובן לפי הסכמתו".

"ואם ירצה השם", מסיים הרב יאקאב את הקדמתו באותו 'זיסקייט' אופייני. "אם הספר ילך ויצליח, אמשיך להוציא את התמונות שיש ברשותי, תמונות יפות עד למאוד שאפשר להגדיר באידיש 'טְשיקאָועֵע שְׂטִיקלאָךְ וואס מען קען זיך באַסמאַקענווען נָאר מײַטן זַען" – קטעים מעניינים שאפשר להתענג עליהם לִמְרֵאָה עיניים.

על כן נקווה שכולם ייהנו מספר התמונות־זכרונות מ"מאה שערים", וילמדו קצת ממסילת ישרים של אלו, לעבוד את ה' מתוך שמחה ונחת. וכל זאת עשיתי למען כבוד שמים ונחת רוח לפניו יתברך שמו".

"דברי החותם בברכה י. מ. יאקאב..."

ר' שמחה ירושלמי ז"ל צועד ברח' 'שוני הלכות' במאה שערים

חצות לילה במעזריטש

חצות לילה במעזריטש. כל הבתים שרויים באפילה. הרחובות חשוכים וכמעט שלא ניתן להבחין בבתים הממוקמים בצדי הרחובות. רק בשני מקומות בעיר בוקעות להן קרני אור. בבית המדרש ובביתו של גאון ישראל וקדושו – המגיד ממעזריטש זיע"א. באותו לילה פסע לו ברחוב אברך צעיר לימים, שכוכבו עתיד להאיר את שמי העולם בכוח לימוד תורת הנגלה ותורת הנסתר שלו. ולמרות שהיה הצעיר שבין חבורת האריות של המגיד, הוא הצליח כבר אז לכבוש לו מקום מרכזי ביניהם. שמו של אותו עילוי מורם מעם היה כ"ק האדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל התניא והשו"ע. באותו הלילה הוא עסק כדרכו בקודש בנושא נשגב הקשור לנסתרות ורזי התורה. והנה, הוקשה לו דבר מה בנושא הלימוד בו הוא עסק ועובדה זו הטרידה את מנוחת נפשו. על כן הוא הרגיש חובה לעצמו שרבו ומורו יבחר לו עניין זה עוד באותו הלילה. בחדרת קודש נעמד מאחורי הפרגוד והחל להקיש בהיסוס מה על דלת חדרו של המגיד. ידוע ידע התלמיד באיזה עולמות טמירים שרוי רבו בשעת לילה מאוחרת זו, ולהוריו משם זה לא דבר של מה בכך.

"מי שם?" נשמע קולו של המגיד.

"אני", ענה התלמיד בעל הקול המוכר כל כך לרבו.

"מי שם?" חזר ונשמע הקול הזך.

"אני".

"מי שם..." הדהה הקול בשלישית.

'הייתכן שפתאום מורי ורבי לא מזהה את קולי?' חשב לעצמו התלמיד. "זה אני... זלמינא" אמר בקול רועד משהו.

או אז, נפתחה מיד הדלת ופניו של מלאך האלוקים שקרנו בנהרה ובזוהר עצום כל כך, נחשפו לעיני התלמיד המסור. וכשחיוך אבהי ואוהב נסוך על שפתיו, הכניס הרב את תלמידו לקודש פנימה אל חדרו.

ניחוח של גן עדן נדף מההיכל של הרבי וחדר לנחיריו של האברך היקר. נראה היה לו לרבי שניאור זלמן שכעת הוא עלה לרקיע בו קיבל משה רבינו את התורה. ואולם רבו הוריו מהר מהספירות העליונות שהתעלה עליהם באותם הרגעים ושאלו מה מבוקשו. או אז, החל התלמיד להציג את שאלתו העמוקה והסובכה.

נחת ושביעות רצון כבירים נראו על פניו של המגיד לשמע השאלה הייחודית כל כך. כשסיים רבי שניאור זלמן לרצות את שאלתו, אחז המגיד בידו, הושיבו על הכסא והחל להשמיע בפניו את תשובתו המופלאה.

דברי התורה שאמר היו חדים ובהירים כנתינתם סיני.

וכך נמשך המעמד נורא ההוד הזה עד שהגיע עמוד השחר. או אז,

כיוון שהרגיש הרב המגיד שתיכף יגיע זמן קריאת שמע של שחרית, הוא הפסיק את שטף דיבורו הקולח, ושתק לרגע. שקט והפוגה השתררו בחדר הקדוש. ואז, לאחר שעה קלה של שתיקה, פתח ואמר לתלמידו. "זלמינא יקירי, באחד הכפרים עתידה להיערך היום 'ברית מילה' ומכיוון שנבצר ממני להיות נוכח שם, ברצוני לבקשך שאתה תייצג אותי באותו המעמד". נהרה של אושר עילאי נראו על פניו של רבי שניאור זלמן לשמע דברי רבו ומורו. על זכות גדולה שכזאת הוא לא חלם מימיו.

"הנני מוכן ומזומן למלא את הציווי" אמר בהתלהבות וברננה.

"ובקשה נוספת לי אליך" המשיך ואמר המגיד תוך כדי שהוא לובש ארשת פנים רצינית: "אל נא תחשוף את העובדה שאתה נמנה על תלמידי".

בקשתו האחרונה של המגיד נשאה חן בעיני התלמיד עוד יותר מהבקשה הראשונה.

אם לפני כן הוא חשב שמדובר במצווה חשובה של ברית מילה ותו לא, כעת הבין שישנה כאן שליחות מסתורית שבוודאי קשורים אליה עוד כמה צדיקים נסתרים. מיד ומבלי לאבד זמן, הזדרז רבי שניאור זלמן לטבילה במקווה בכדי להיטהר לתפילת שחרית ולסיימה בעוד מועד בכדי להספיק להגיע לברית המילה. ומכיוון שלא היה לו כסף עבור נסיעה על עגלה וסוסים, הלך רגלי.

בכל כוחותיו השתדל להיחפז ולמהר בכדי להגיע בזמן. לבסוף, כשהוא מתנשף ומיוזע מטורח הדרך, הגיע למקום המיועד. בגדי נראו דהויים ובלויים כשל עני המחזר על הפתחים. מובן שהוא שמר על ההבטחה והציווי שלא לגלות את זהותו האמיתית. כשהבחין בו בעל הבית, שמח על-כך שהזדמן לו עני הגון שייקח חלק בסעודת המצווה.

לאחר שהסתיים החלק הראשון של ברית המילה, התיישבו כל הנוכחים סביב השולחן על מנת לסעוד את הסעודה. רבי שניאור זלמן התיישב בקצה השולחן והחל לתור בעיניו אחר הצדיקים הנסתרים שבוודאי מצויים כאן בסעודת המצווה. האוכל שהוגש על צלחתו, לא עניין אותו כלל וכלל. עיניו שוטטו אנה ואנה ואולם הוא לא הצליח לגלות מאומה. כל הקרואים נראו אנשים פשוטים אליבא דאמת.

התנהגותו המוזרה של העני שמסתכל לכל הכיוונים ומתעלם מהאוכל שלידו, החלה לעורר את חשדם של הנוכחים. הללו החלו להתלחש בינם לבין עצמם שבוודאי האביון הזה זומם לבצע איזה גניבה והוא כנראה תר כל העת אחר הטרף שלו. או אז, הם מיהרו להזהיר את בעל הבית שישמור על הכפיות והמזלגות מהכסף שלא "יעלמו" על ידי הדלפון שיושב לו בירכתי השולחן.

ציור: ר' זלמן קליינמן ז"ל

כשנסתיימה סעודת הברית ורוב הסועדים פינו את מקומם, נותר לו רבי שניאור זלמן על מקומו. לדידו המשימה שלשמה נשלח עדיין לא הושלמה. הוא קיווה שתיכף ימצא קצה חוט שיוביל אותו לביצועה הסופי של השליחות שהוטלה עליו. באותה העת, החל בעל הבית לאסוף בחופזה את כל הכפיות והמזלגות שמעל השולחן ולמנותם בזריזות בכדי לוודא שאפילו אחד מהם לא חסר. והנה, לתדהמתו הגדולה הוא גילה שחסרות לו שתי מזלגות. או אז הוא ניגש לפושט היד המסתורי, ובפנים חמורות סבר צווח עליו: "תחזיר מייד את שתי המזלגות!". רבי שניאור זלמן לא הבין בתחילה על מה ולמה בעל הבית רועש וקוצף כל-כך. ואולם לאחר שחזר ושנה שוב ושוב על תביעתו ואף הוסיף לה אימים שונים ומשונים, קלט סוף סוף במה מדובר. או אז הוא השיב בקול שליו: "אני, לא! אני לא לקחת את המזלגות".

פניו של בעל הבית האדימו לשמע הדברים. עוד מעט היה נראה שהוא חלילה עומד להרים את ידו על האברך הצדיק, אלא שאז הגיעה למקום אשתו של בעל השמחה ואמרה לו שהיא מנתה שוב את מנין המזלגות

והתברר שלא חסרה אפילו מזלג אחת. כנראה שמרוב חופזה הם טעו בספירה.

מבלי להשמיע שום מילת התנצלות, עזב בעל הבית את רבי שניאור זלמן לנפשו. או אז, קם הצדיק ממקומו ונשא את רגליו משם. כשהגיע בחזרה לרבו המגיד ממעזריטש, השפיל עיניו כלפי מטה וטען בפניו שראשו מסוחרר מעוצמת תחושת ההחמצה מכך שלא ביצע את המשימה הנשגבה שהוטלה עליו.

"וכי מדוע אתה נראה מוטרד כל-כך?" שאלו רבו כשחיוך אוהב ואבהי על פניו. "וכי עדיין לא הבנת לשם מה נשלחת לשם?...". כאשר נענע התלמיד את ראשו לצדדין לאות שבאמת הוא אינו יודע בשביל מה ולמה נשלח לאותו המקום, אמר לו המגיד כשהחיוך עדיין לא מש משפתיו: "כשעומדים ומכריזים שוב ושוב מבעד לדלת "אני", "אני", מחויבים לאחר מכן לתקן זאת ולהכריז: "אני, לא! אני, לא!"

לעילוי-נשמת המשפיע, הרה"צ רבי משה וובר זצ"ל

שמחת הבר מצוה לנכד הגאון רבי אשר וייס גאב"ד דרני תורה בן לבנו הרה"ג ר' יוסף בנימין וייס ראש המוסדות

שרונית לא איבדה את הדרכון, אלא הוא איבד את תוקפו לפני חמש שנים, והיא הייתה בעצם שוהה בלתי חוקית בשוויץ. "ברור אמנם שהיא יכלה לספר למטרה על כך שהיא הייתה שבויה במשך חמש שנים, אך היא הייתה אז במצב מעורער, והיה לנו חשש שהיא תאמר למטרה שאנחנו חוטפים אותה. התוכנית על כך עם השגריר, ולאחר שחזרתי לשגרירות, וחתמתי על תצהיר שהסיפור אמיתי - הוא נתן לי את המסמך ביד בשל מצבה הקשה של רונית, כפי שנחשף אליו. לא יודע למה, אבל מיד צילמתי את המסמך הזה במצלמה הדיגיטלית שהייתה ברשותי".

השעה אז הייתה כבר מאוחרת, והחבורה

והווייטית. בכי, מתח, צחוק ופרקי תהלים שימשו שם בערבוביא. במהלך הנסיעה רונית סיפרה לנו את כל מה שעבר עליה בשנים האחרונות. לקראת הסוף היא סיפרה לנו על זקן שהגיע אליה מספר שעות לפני שהגענו אנו ביום האתמול, ובידו חוט אדום. 'משהו טוב יקרה לך היום', אמר לה הזקן, והיא ראתה זאת כעת כסימן משמייים.

"כשיצאנו מה'מוטל' השעון כבר הורה על עשר, וכולנו עלינו אז על הרכב. באמצע הדרך, צלצלה 'הקפטן' הגרמנייה לטלפון של הגיס אותו השיגה באמצעות שיחות בהולות לישראל. היא ביקשה לשוחח עם רונית, ואמרה לרונית שחוטפים אותה. היא קראה לה אז, לראשונה מאז הכירו בשמה האמיתי, 'רונית'. לקחתי מרונית את הטלפון, וצעקתי צעקות שנשמעו כמו קריאות בגרמנית - אין לי מושג מאיפה הבאתי אותו, ואז היא סגרה את הטלפון".

הטיסה הייתה מתוכננת לאותו היום בשעות אחר הצהריים, אבל הקבוצה הקדימה את בואה לשדה התעופה בארבע שעות, כדי שלא להיות לחוצים, ובכדי שאם יחפשו אותם - יהיה להם די זמן כדי להתחמק. הגיס היה הראשון להיכנס למקום, אחריו היו האח והאחות"

בשלב הזה כבר היו כולם לחוצים להגיע אל השגרירות בזמן, ולצאת משוויץ כמה שיותר מהר. "אבל בדיקו אז הג'י.פי.אס שהפעלתי - לא עבד, ודיווח לנו על חוסר בקליטת לוויינים. "הקנייה עצמה, אגב, של תוכנת מפות אירופה בארץ הייתה בעצמה נס. כשבאתי לקנות אותה, עוד לפני שמכשיר הג'י.פי.אס היה נפוץ בארץ, אמרו לי שזוהי התוכנה האחרונה שנשארה בארץ - אות נוסף משמייים.

"שפתותינו לחשו פרקי תהלים, כולנו היינו במתח, ופתאום חזר הג'י.פי.אס. לפעול, והורה לי לפנות ימינה. חששנו מאוד שאף-אחד כבר לא יחכה לנו בבניין השגרירות, והמשכנו להתפלל בשקט. השעה הייתה כחמש דקות לפני 11. הפנייה ימינה עליה הורה הג'י. פי. אס. מייד כשהחל לעבוד - הייתה בדיקת הכניסה אל השגרירות. נס מדהים נוסף.

"עוד לפני שנכנסנו לבניין, הרדיו במכונית עבד, והקריין בתחת הרדיו אמר שהשעה כעת היא 10... לזה כבר באמת אין לי שום הסבר. השעונים, שלי ושל כולם, היו מכוונים על השעה המקומית והם הורו כבר לפני שעה על עשר. זה היה בבירור נס של ממש".

די זמן כדי להתחמק. הגיס היה הראשון להיכנס למקום, אחריו היו האח והאחות, ואחריהם - רונית ומורנו. בשדה התעופה הכול הלך 'חלק' וללא בדיקות מיותרות, עד שבדלפק ביקשו מהם את המסמכים, ושלא כהלך המקובל - לא נתנו להם אותם בחזרה.

"כשבאנו לדלפק של אל-על", ממשיך מורנו ונראה שגם עתה הוא חרד, "אמרו לי שחסר לי מסמך ושאני צריך לחזור על כל התהליך מתחילה. ניסיתי להסביר לדיל על כך שרודפים אותנו, ואז עלתה בי ההבדקה, והראיתי לו במצלמה את האישור שצילמתי כמה שעות קודם. מהארץ, ארגן לנו אחי ליווי של אדם מהמוסד". ליוויה אותנו היישר אל המטוס ללא בדיקות הכניסה למטוס. רק כשבאנו לישראל 'זכינו' לחקירה ממושכת בשדה התעופה, לאחר שהניירות הנצרכים לא היו בידינו".

בשדה התעופה רונית נפגשה עם הוריה ושאר בני משפחתה, והייתה שם תחושת התרגשות כמוה לא ראה שדה התעופה זמן רב. "זו הייתה מין שמחה מהולה בעצב", סיפרה אחר כך רונית תוך שהיא בוכה. "כי מצד אחד לא רציתי לנסוע לארץ, אלא רציתי לנסוע לילדי. לא היה לי מה לעשות בארץ, והיו אלו רגשות מעורבים".

מורנו ממשיך ומספר לנו. "לאחר זמן מה צלצלתי לגברת גוטמן שליוותה את כל הסיפור, ואמרתי לה שהגענו לארץ. היא סיפרה לי שהיא פגשה אדם שפתח חנות טבעונית בעיר בני ברק, והוא מחפש עובדת. יומיים לאחר שרונית הגיעה לארץ - היא כבר החלה לעבוד כמוכרת באותה החנות. בארץ היא הייתה שנה וחצי, אבל היא לא הסתדרה כאן כלכלית.

"בהמשך נוצר קשר דרך פרופ' זלר לחברו של קר, וכך התחילה רונית להתכתב עם ילדיה, ואף שלחה להם מתנות. לפני כשנתיים היא עברה לארצות הברית, ומאז ראתה אותם פעם בשבועיים".

באותה תקופה ביקשה רונית מקר שיתן לה גט, אך הוא סירב לתת אותו, ורק לאחר תחנונים ובקשות חוזרות וניטנות התרצה ונתן. בימים אלו היא מנהלת מאבק משפטי על ילדיה, ילדים ששמעו במשך שנים סיפורים מאביהם על אימם שנטשה אותם, וכעת הם צריכים להתמודד מול גילויים אחרים, ולהחליט למה ולמי להאמין.

כיום היא גרה בפילדלפיה במרחק הליכה מילדיה, אך עדיין לא מצליחה לחדש איתם את הקשר, אחרי כל השנים שחלפו.

לפני כשנה וחצי היא פתחה דף חדש בחייה, והתחתנה עם ישראלי לשעבר שחי בארצות הברית, וכיום היא שמחה בחייה החדשים. לפני כשלושה שבועות נולד להם תינוק, בשורה שגרמה לשמחה מרובה בקרב כל המשפחה. השניים מתקרבים בימים אלו מחדש אל עולם התורה והיהדות, ונועצים בכל נושא בגדולי הדור.

לשאלה, מה היה קורה אם לא היה יוצא לפועל כל מבצע החילוץ הדרמטי הזה? "הייתי עדיין מחכה שם בחנות", אומרת רונית. "פעם חשבתי לעצמי שזה הפיתרון הכי טוב, ואין לי דרך אחרת. היה זה בגלל הפחד והמניפולציה ששלטו שם. אך רק כיום אני מבינה מה עבר עלי, ואיך הרווחתי בחזרה את החיים שלי", היא אומרת ומנגבת דמעה מעיניה.

נסעה לכיוון ציריך, כשהם לא יודעים עדיין היכן יוכלו לישון באותו הלילה. "צלצלנו לארץ, ואמרנו לנו שיש זוג חרדי עשיר בשם 'דרייפוס' שישמחו לארח אותנו. לזוג יש בית מפואר על גדות האגם, ועוד טרם בואנו הם הכינו לכולנו ארוחת ערב גדולה.

"למחרת, לקח בעל הבית חופש, וטייל איתנו באגם הקרוב. עוד לפני כן, כשהיינו בבית הכנסת של הקהילה בירכנו כולנו 'הגומל'. מאדון דרייפוס גם ביקשנו כסף, והוא נתן לנו את כל הסכום הדרוש. ואז, קיבלתי טלפון מאבי, שסיפר לי ש'הסוכנות' ו'אל-על' רבות כעת מי מהן ימנן לנו את הכרטיסים. כמובן, מיד החזרתי לבעל הבית את כספו".

כני וצחוק משמשים בערבוביא

הטיסה הייתה מתוכננת לאותו היום בשעות אחר הצהריים, אבל הקבוצה הקדימה את בואה לשדה התעופה בארבע שעות, כדי שלא להיות לחוצים, ובכדי שאם יחפשו אותם - יהיה להם

לשגרירות הם הגיעו בדקה ה-90, והסבירו את מצבם. עובדת השגרירות, ש'במקרה' הייתה קרובת-משפחה של אחד מדידי של מורנו, אמרה להם שהם יקבלו את הנירות הדרושים בשדה התעופה. "לא ידענו איך לחזור כעת לארץ מיידית, והיא בדקה בשבילנו ב'אל-על', ואמרה לנו שיש מספר מקומות במטוס שחברת המחשבים איי. בי. אס. שכרה במיוחד עבור עובדיה. 'כמה מקומות פנויים?' שאל מורנו - '5 בדיקו' - ענתה העובדת, אתם חמישה, לא? עוד נס. רצינו לטוס דווקא מאזור ציריך ולא דרך ז'נבה, מפני שידענו שבז'נבה דגנגא כבר מחפש אותנו. היינו צריכים לשלם עוד כסף שכבר לא היה לנו, ולא ידענו בדיקו מהיכן להביא אותו.

"כמה דקות לאחר שיצאנו מהשגרירות, צלצל אלי השגריר בעצמו, ואמר לי שהוא מבטל את האישור שניתן לנו בשגרירות ליציאה משוויץ. הוא אמר שאפנה למטרה המקומית, ואודיע להם שרונית איבדה את הדרכון שלה, ורק אז ינסה לעזור לי. הבעיה עם המטרה הייתה,

גאב"ד ירושלים במהינת הימים תש"ע צילום יעקב הירושלמי

מסיבה לאברכים לטובת מוסדות יטב לב בירושלים בהשתתפות האדמו"ר מסאטמאר

שמחת נישואי נכד האדמו"ר מרחמסטריווקא ארה"ב

שמחת נישואי נין מרן הגרי"ש אלישיב

שמחת נישואי נכד האדמו"ר מאמשינוב זצ"ל בת האדמו"ר מקאמרנא רמ"ש

האדמו"ר מבעלזא בעריכת השולחן לרגל הילולת זקינו כק מרן אדמו"ר הרד"ק המהר"י מבעלזא זיע"א

האדמור מלעלוב בביקור אצל האדמור מצאנז קלויזענבורג

שמחת נישואי נכד האדמורי"ם מתולדות אברהם יצחק וקאסוב עם נכדת האדמו"ר מחוסט

שמחת הבר מצוה לנכד הגאב"ד הגר"מ גרוס בן לבנו הגרש"ש

שבע ברכות לנכד האדמור מסטראפקוב שנערך בבית האדמור מצאנז

האדמו"ר מבאדאישל בביקור במנשסטר ובלונדון

שמחת בית קרעטשניף שענדעשוב

בפרקים הקודמים: זליג ביק, רווק מבוגר הלומד בישיבת 'שער התורה' נקרא למטה מחוז ירקון של משטרת ישראל בעקבות דיווחו על היעלמותו של אלחנן פורייס, החברותא שלו שזה עתה התארס. התוכנית להקמת "חזית דתית מאוחדת" בבחירות הקרובות, נכנסת להלוך גבוה, והמאורעות הפוליטיים האחרונים גורמים לכלל המפלגות הדתיות והחרדיות להיות שותפים טבעיים ליוזמה כזו. בחדשות מתפרסמת הידיעה על היעלמותם של ארבעה חתנים חרדים, אחד מהם, מסתבר, הוא בנו של ח"כ יואל קדיש. לאחר איומים מצידו של מיסטר דאבליו, נחמן רוזמני ניאות להצטרף עמו לביצוע תוכנית עלומה שיעודה הוא שינוי השלטון בישראל, אך כאשר הם עוברים בדוכן הכעכים בתחנת ויקטוריה שבולדגון, נחמן מציע לבעל הדוכן, מהגר בעל חוש-הומור, להצטרף אליו. יואל קדיש זועם על אדם פוקס על הוצאת הידיעה על היעלמות בנו המאורס, למרות שהלה בסך-הכל נסע ל'חיוזוק' בישיבת לייקווד לפי בקשתו של אדם פוקס. השנים קובעים להיפגש במסעדתו של ירחמיאל צודאייקין. בינתיים, בישיבת 'שער התורה' מתפרסם דבר היעלמותו של אלחנן פורייס.

פרק 36

ברנר אהב לאכול טוב, ויותר משאהב לאכול, אהב לדבר על אוכל. הוא היה יכול לשבת לפגישת-עסקים במסעדה כל-שהיא, ולאורך חלק גדול מן הפגישה לנתח את האוכל אותו הגישו להם המלצרים. האתגר הגדול מבחינתו היה לפענח אלו רכיבים מכילה כל מנה שהוגשה. כאשר בראשו כבר היו כל מרכיבי המנה מסודרים מול עיניו, הוא היה אוהב לבחון את בן-שיחו האם יוכל גם הוא לפענח מה הם רכיבי המנה, אבל הללו אף פעם לא נענו להתגר הקולינארי. ברנר, לעומת זאת, כמו בטקס ידוע מראש, היה מחכה להרמת היד של בן-שיחו, כמי שאומר שאינו יודע, ואז היה מגלגל את עיניו למעלה, מצקצק בלשונו ומתחיל למנות לאט-לאט, כמונה מעות את המוצרים מהם מורכבת המנה, כשהוא לא פוסח אפילו על התבלין הנידח ביותר. אף-אחד לא ניסה מעולם להתווכח עם ברנר אודות רכיבי המנות, ולו בגלל שהויכוח היה מבזבז עוד זמן רב מעבר לזמן שגם כך התבזבז על השיחה התפלה. ברנר מעולם לא הבין איך אנשים לא מוצאים עניין באוכל – "את כולם מעניין רק כסף, כסף ועוד כסף, ומה עם קצת תרבות, קצת אוכל בשביל הנשמה...?"

הוא היה אומר בלי טיפת ציניות. האנשים עמם נפגש היו לעתים מאבדים את סבלנותם, כאשר במקום לדון על עניינים הרי-גורל, עסקיים או אחרים, היה ברנר שוקע במנה שהוגשה לו, מביט בה מכל כיוון ומנסה לפענח מה הוא הטעם המוזר שנוסף למנה. כשלא היה מצליח לעשות זאת, וזה אירע לעתים נדירות באמת, היה קורה למלצר התורן ומורה לו לברר בדיוק מהו הרכיב שלא הצליח לפענחו. המלצר הנבוך היה פונה למטבח, שואל את השף או הטבח, לעתים חוזר עם תשובה, ולעתים לא – אבל ברנר נהנה רק המחשבה על כך שאנשים יידעו ויעריכו אותו על כך שהוא לא סתם מכניס את האוכל לפיו. חשוב לו לדעת מה הוא אוכל, וממה מורכב כל אחד מן הטעמים במנה שהוא אוכל. גם בבוקר זה, כשנכנס ברנר למסעדת הפועלים בה סיכם אדם פוקס עם יואל קדיש להיפגש, הוא רחרח את אוויר המסעדה, נהנה להרגיש בריחן העמוק של פתילות הנפט עליהן התבשל האוכל. בצידה של המסעדה, על שולחן מיותרם ישב אדם פוקס, כשהוא שקוע בתוך מחשב כפי-יד קטן ומתקתק לתוכו מידע במהירות מופרכת באמצעות שתי אצבעות בלבד. ברנר התקרב אליו, חיך לעברו וסימן בחיך על הסירים המהבילים שעמדו על הפתילות. אדם פוקס חיך לעברו בסלחנות, כפי שמחייכים לילד קטן שמראה את חכמותיו, אבל ברנר לא התרגש. "לא הגיע עדיין, הטיפוס שלנו?" "לא... באמת מוזר מאוד, הוא היה צריך להיות פה לפני שינונו. הוא הרי כבר היה אצל צודאייקין, זה ממש פה באזור." "התקשרת אליו?" שאל ברנר כשואל לתומו, מנסה שלא להסגיר את הלחץ שאחז בו לפתע. "כן, אני מנסה להתקשר אליו בכל דקה, אבל הוא דוחה אותי שוב ושוב. נראה לך שיש מה לדאוג?" "לדאוג? מה שייך לדאוג? צריך לדבר איתו, להסביר לו שהכול בשליטה, והכול יהיה בסדר. זה יצא מפרופורציה כל הסיפור הזה. מה כבר קרה? אז פרסמו שהבן שלו נעלם, נו – מה הוא עושה מזה כזה עסק? אפשר לחשוב..." תוך כדי דיבור, וכאילו כדי להראות לאדם פוקס שאכן, הכול בשליטה, סימן ברנר למלצר לגשת לשולחנם. "בוא, אני צריך שתפנק אותנו כמו שצריך – אתה רואה את הבנאדם הזה?" הורה ברנר באצבעו על אדם פוקס. "הוא לא אכל כבר כמה ימים אוכל נורמלי, לכן הוא נראה ככה. אני צריך שתביא לנו משהו טוב, אולי איזה סטייק טוב, אה? מה אתה

אומר?" אדם פוקס לא התייחס למלצר שעמד וחיכה להוראתו והמשיך בשלו. "מה הוא עושה מזה עסק? אתה לא מבין למה זה מטריד אותך? אתה לא מבין שזה לא מטריד רק אותך? זה מטריד גם אותי – ולא דווקא היעלמותו של הבן שלו, אלא היעלמותם של שלושת החתנים האחרים. הוא מרגיש שיש משהו שאתה ואני יודעים ולא מספרים לו." "די, תפסיק לבלבל את המוח. חכה שהוא יגיע, תאכל בינתיים משהו טוב, והכול יהיה בסדר. רק תתקשר אליו רגע ותבדוק למה הוא לא בא עדיין." "אני מתקשר כל רגע, אתה לא רואה? הוא פשוט לא עונה..." "אולי הוא אכל משהו מקולקל, במסעדה שם... איך אמרת שקוראים לה?" "צודאייקין..." "כן, צודאייקין... לא יודע מה חשבת לעצמך כשקבעת איתו דווקא שמה... אמר ברנר כמי ששח לעצמו. ברנר הביט על שעונו בדאגה, וניסה להסוות את הלחץ שאחז בו. יואל קדיש היה אמור להיות כאן כבר לפני עשר דקות, אבל הוא מתעכב, משום מה, למרות שאמר לאדם פוקס שייצא לכאן מייד. "אולי הוא כועס על האיחור שלך ועל כך שברגע האחרון שינית את מקום המפגש", אמר ברנר פתאום. "אולי. אבל כמו שאתה יודע – אתה זה שלא רצית לשבת אצל צודאייקין, אני מקווה שאתה לא הולך להאשים אותי גם בזה." "תירגע, לא מאשים אותך בכלום. רק לא מבין למה הוא לא מגיע כבר. תביא רגע את המספר שלו, בוא נתקשר אליו מהמספר שלי." תוך כדי הדברים, הוציא ברנר את מכשיר הטלפון שלו, הרכיב את משקפי הקריאה, וחייג את הספרות שהרכיבו את מספר הטלפון של יואל קדיש, כפי שהקריא לו אותם אדם פוקס. הוא הניח את הטלפון על רמקול, ומעבר לקו נשמע שוב ושוב צליל החיוג – אך לא היה כל מענה מעבר לקו. . . .

שההיעלמות שלהם קשורה בארגון שלך?" התחיל יואל קדיש לחקור אותו בדקדקנות. "לא. לא אמרתי דבר כזה. אני רק סיפרתי לך שבתחילת השבוע קראו לי לחקירה במשטרה. בהתחלה לא הבנתי מה רוצים ממני, ואז השוטר שחוקר אותי, נראה לי קראו לו אדם, או אילן, מין שם כזה, מוציא דף עם שלושה שמות ושואל אותי אם אני מכיר את השמות הללו. אני מביט בשלושת השמות ומגלה ששלושתם הם שמות של חתנים שפנו אליי בשבועות האחרונים בבקשה לסיוע." "רגע, והשם של הבן שלי גם הופיע בין שלושת השמות הללו?" "לא, כמו שאתה בטח משער, הבן שלך מעולם לא התקשר אליי לבקש סיוע כל-שהוא, למרות שהבנתי שגם הוא מאורס, אבל ברוך השם, שלא יחסר לכם אף פעם, וה' יעזור שהוא יחזור מהר... אני לא יודע מה להגיד לך, משהו מאוד מוזר בכל הסיפור הזה." "רגע, חכה..." יואל קדיש נעשה סוער מרגע לרגע. "לפני שאתה מחליט אם זה סיפור מוזר או לא, אני רוצה להבין. השוטר קורא לך, מראה לך את השמות, ומה קורה אז?" "אמרתי לך... הוא שואל אותי אם אני מכיר את השמות האלו." "אוקיי, ומה אתה עונה לו?" "אני אומר לו שאני מכיר אותם טוב. בדיוק כפי שסיפרתי לך, שלושתם פנו אליי לבקש עזרה." "נו, תמשיך לספר – מה השוטר אומר לך, מה אתה עונה לו..." "כן, אני מתנצל. בקיצור, הוא ממשך לשאול אותי האם למישהו מלבדי יש גישה לשמות של החתנים שנעזרים באגודה, או אלו שמתקשרים כדי לבקש את עזרתה. אמרתי לו שכמוכן לא, המידע הזה הוא מידע מסווג, אני היחיד שמתעסק איתו, ואף אחד אחר לא יודע עליו מלבדי. השוטר שומע את הדברים, מביט בי במבט ארוך, כאילו הוא מנסה לבדוק האם אני אומר אמת או לא... אתה מבין? שאני, ירחמיאל צודאייקין לא יגיד לשוטר את האמת. לך תבין את האנשים פה במדינה." "על כל פנים, בסופו של דבר הוא הבין שאני לא יודע על מה הוא מדבר, ושחרר אותי הביתה." "אז הוא לא סיפר לך שום דבר על זה שהם נעלמו או משהו כזה." "לא... אמרתי לך כבר! סבלנותו של צודאייקין מעט פקעה מן החקירה שהעביר אותו יואל קדיש, וגם כבודו של חבר-הכנסת הנכבד לא הרתיע אותו, והוא החל לקום ממקומו, כשהוא פונה לעבר המטבח." "רגע, זה חשוב לי. אל תכעס, אני צריך לדעת כל פרט. רק תגיד לי איך בדיוק ידעת

שיש קשר בין ההיעלמות לארגון שלך?" "נו, מה כל-כך מסובך? תאמין לי, אני לא יודע למה שמו אותך בתור חבר-כנסת. תחשוב רגע עם השכל שנתנו לך... אם בתחילת השבוע הוא מקריא לי שלושה שמות שפנו לבקש מ'חמישה קולות' עזרה, ובסוף השבוע אני שומע שאותם שמות – הם שמותיהם של הבחורים שנעלמו – אני מבין שיש קשר ואולי יותר מקשר בין הדברים. מה לא ברור פה?" "ואתה יודע מה הקשר הזה?" "דיבוננו של עולם, הלוואי והייתי יודע. אין לי מושג, זה מה שמתסכל אותי. אני מרגיש שאולי, בצורה בלתי ברורה, העובדה שהם פנו לבקש ממני עזרה, סיבכה אותם, אבל אין לי מושג מה ארגון תמים שהקמתי בעשר אצבעותיי, שכל מטרתו היא רק לעזור לאנשים – ארגון שבקושי רב אני עמל כדי להכניס אליו כספים – מדוע שהוא ייצור בעיות כאלו?" "אתה יכול לספר לי עוד קצת על הארגון

נעלמים

סיפור מתח בהמשכים
מאת י. כרמל

הזה שלך?" ניסה יואל קדיש לסחוט את הלימוני עד סופו ולקבל עוד מעט אינפורמציה מהיהודי המבוגר שכנראה מיהר למטבח כדי להוריד איזה סיר מן האש. "אני מצטער, ר' יואל. תאמין לי שאני מבין מה עובר עליך – לא פשוט להיות במצב כזה, שפתאום הבן יקיר שלך נעלם, ועוד בן שרק עכשיו התארס. אבל אין לי עוד מה לספר לך. הקדוש ברוך הוא יעזור שעוד היום הוא יופיע בפתח הבית שלכם, ידפוק על הדלת ויספר שהוא הלך לטיול בחרמון – מה עוד אני יכול להגיד לך. ועכשיו, תסלחו לי, אבל אני חייב להמשיך בעבודה. ה' יעזור לכם שהכול ייפתר על הצד הטוב ביותר. אתם רוצים אולי לאכול עוד משהו?" יואל קדיש הודה בחצי פה לצודאייקין, השאיר שטר של עשרים שקלים על השולחן ועזב במהירות את המסעדה, לא לפני שהוא מחייג במכשיר הטלפון שלו לאדם פוקס. "הנה, אני מגיע. מצטער, מישהו עיכב אותי פה. שתי דקות אני אצלך. אני מקווה שיש לך הסברים טובים בשבילי, כי אם לא, הפגישה שלנו לא תארך הרבה זמן. כל טוב."

סלקטד יודע לעשות שמח

לפורים שמח במיוחד בוחרים ביינות סלקטד של יקבי כרמל. ועכשיו יקבי כרמל נותנים לכם 20% תוספת מתנה.

יקבי כרמל
מאז 1882

עד גמר המלאי